Nagyvárad, 1905. XI. évfolyam 70. szám. Szombat, márczius 25.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ... 16 kor.
Negyedévre ... 4 «
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ... 20 kor
Negyedévre ... 5 «
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ... 24 kor.
Negyedévre ... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apácza-utcza 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, márczius 24.

Elnémult harangok.

Lassankint elnémultak a harangok. Előbb a nagy harangok, a szép szavuak, melyek ha szóltak ünnepet hirdetett a szavuk s messze elhallatszott, tul a határainkon is s ott is levették kalapjukat a szép szavu nagy harang szavára. Aztán a többiek is elcsendesedtek s most már csak kolomposok zajonganak, birkákat keresve, melyek utánuk induljanak.

Apponyi, Zichy, Kossuth, már elmondták lelkük igazait, Wekerle, Darányi, Thaly, Justh se mondhat ujat s a válság még mindig nincs megoldva. Tisza, Barta Ödön, Komjáthy adják csak a hangot . . . elnémultak a harangok!

Mert nincs erő a nemzetben, hogy huzza.

És itt van a mi eredendő bününk. Mindig tetejéről kezdtük épiteni a házat, mindig előbb kellett a vitézkötés, mint a mentének való szövet meg lett volna, s ami izgatott az kelendőbb volt mindig, mint ami táplált.

Nagy Széchényinek most látszik igazi nagysága. Koldus nép semmi egyéb nem tud lenni, mint koldus, akár felszabaditják, akár nem, könyörög, alamizsnáért.

Tessék elolvasni az 1791-iki eseményeket. Az akkor feltorlódott válságot, melynek oka szóról-szóra a mai nemzeti követelések lisztája volt.

Provizórium, királyi biztosok, a hazafiak üldözése és lerágalmazása lett a nemzeti követelmények eredménye s a visszafojtott lelkesedés tüze senyvedt egészen 1848 márcz. 15-ikéig, amikor ugyan azon pontokat kivánta a magyar, mint ötvenhét évvel előbb.

48-ban megadták a nemzet követelését s ennek emléke az április 11, de később egy kis forma sértés esett s ennek emléke az április 14

Most megint ötvenhetedik éve mult a második nemzeti megrázkódtatásnak s ujra a válság. A nemzeti követelések ugyan azok, mint 48-ban és 1791-ben s az eredmény ujra beláthatatlan válság.

Hát ennyit ér a gravaminális politika, mikor jogot hajszolunk — erő nélkül.

Szegény Magyar Sámson, levágták a te hajadat, mióta a liberális Dalilával szeretkeztél eltérve tradicziódtól.

A határokon elnémulnak harangjaid, mert a nemzetiségeket megtörni nem volt szived, megnyerni nem volt gondod Azok liferálták a kormánypárti képviselőket s viszonzásul tehettek, amit akartak. Magukra hagyatva aztán, azt tették, amit jónak láttak s ennek nem ők az okai. Lám a német megnyerte Elszászt és Lotharingiát és megtörte a lengyeleket. Ez politika! Itt vesztette el Sámson hajainak nagy részét, melyben valaha Szibinyáni Jank, Zrinyi, Frangepán, idejében ereje rejlett.

Aztán megtagadtuk ősi tradicziónkat s ősi szokásainkat. Idegen elemnek adtuk át a vezetést a pénz, a kereskedelem, a sajtó és a hazafiság nyilvános szereplése terén. Ezek a voltra nem adtak semmit, pedig a mi lesz-szünk csak a voltból nőhet ki. Minden gonosznak ott a gyökere. Most hitünkből, szokásainkból, történelmi érzékünkből kifosztva állunk. Veszti Sámson itt is a haját.

Népünk meghasonlott. A hatalom kapzsisága épp ugy nem törődött a néppel, mint a nemzetiségekkel s az magára hagyatva kész zsákmánya lett mindenféle kiszipolyozóinak.

Ez a legnagyobb veszedelem a kivándorlás és a hazát nem ismerő proletoriátus elburjánzása.

Félő, hogy nem is levágták a Sámson haját, de meg kopaszodott s tán nem is nő ki többé.

Bizony mondom, mindenféle vivmánynál többre tartom a belpolitikai reformokat az átgondolt népmentési akcziót.

Hiszen vivmányunk van már rengeteg, csak hasznunk nem volt belőle soha.

Adjatok politikus urak erőt a magyar népbe, hogy birja huzni az elnémult harangokat, hogy szóljanak ünnepre Te Deumra, olyan küzdelemre hol ősi jussainkhoz meg lesz az ősi erő is.

Mert alamizsnát lesünk — akkor jogokat vivunk ki. Széchenyi szellemében lőn!

P—y.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A falu és a város.

A Kath. Szabad Liczeum bőjti estélyén elmondotta:
Pálffy Béla.

Egy nyári esti séta alkalmával Várad előhegyén álltam, ott, ahol valaha ennek a nemes premontrei rendnek legrégibb prépostsága állott. Ma már ennek nyoma sincs. Bár kő jelzi azt a helyet, ahol valaha a hitélet ez erős vára volt.

Esteledett.

Akármerre tekintett a szem, mindenütt lassan ereszkedett alá a sötétség. Ott messze a láthatár szélén falut láttam, csendes békés emberek egyszerü lakásait. És amint lejebb lejebb szállt a nap, amint el tünt a messze kék hegyek mögött, még mindig tudtam, hol van, mert bár a házak sokaságát lefedte a sötétség, ragyogott még a kereszt, hirdetve hogy ott a falu.

Alulról kezdődött a falun a sötétség, a föld szinénél lefödte a házakat, de a templom keresztje minden sötétségen felül — emelkedett.

Csak egy kicsit kellet odább nézni s előttem volt a város.

Esteli hang jött onnan is felém. Gyárak zugása, szekerek dübörgése, a rohanó folyó folyása, mindez egységes különös zajjá olvadva hallattszott a város felől, amely felett a füst és por terjedt el.

Mindig lejebb és lejebb szállot a füst és a por, mindig lejebb és lejebb árasztva a sötétséget felülről. Csak a föld röge maradt megvilágitva ezernyi kigyuladó, apró villamlámpa fényéből, és mikor beesteledett, a városból nem látszott más, mint az utczák megvilágitott sara.

Igy láttam egy este Várad előhegyén.

Mélyen tisztelt hölgyeim és uraim!

Két erős fészke volt a magyarságnak; a város és a falu. A város élt a falu erejéből, a falu erősödött a város tudásától. Ez volt a régi viszony, amikor még mindenütt egyformán ragyogott az a kereszt, amelyet szt. István ültetett, Mária, nagyasszonyunk földjébe.

Most mindez másként van. Mit ad most a falu a városnak? Ereje javát adja most is. Romlatlan gyermekeit, akiket tanulni küld ide. Mert hiszen mindenkor a tudás góczpontja volt a város.

Régen a várost onnan ismertük meg, hogy büszkén kimagaslott, házai közül egy-egy hatalmas templom tornya és egy-egy impozáns komoly, nagy iskola. Az az iskola nevelte a magyar családok erős magyar gyermekeit. Eljöttek azok a városba, a világosság felé vágyódva és kaptak itt tudás mellett tiszta erkölcsöt és szétvitték a faluba tudásukat és erkölcsüket is, hogy mások is lássák hasznát a városban szerzett világosságnak.

Most is ide jönnek tanulni a falu erős magyar családjainak erős magyar gyermekei. De mennyire más lett a város. A nagyapja rá sem ismer, mikor unokáját ugyannzon féltő gonddal hozza a városba, mint amivel oly régen hozták őt is.

Az első amit meglát, a gyárak füstölgő kéménye, aztán a paloták ragyogó sora de a templom, az már alig látszik ki a nagy házak közül.

Beadja aztán a gyermeket s megadja neki

A legjobban ajánlható azúri közönségnek ruha-beszerzésre

MITTEILER EDE

angol divatszabó czég

Nagyvárad,
Fő-utcza.
(Uri Casinó-épület)
TELEFON 520.

mely angol szövetekből a legujabb szabás szerint a legszebb kivitelben készit *férfi öltönyöket*, s minden e szakba vágó ruhanemüeket. — **Női costümök.**

Szövetek és bélések méterenkint nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetők be.

valódi angol SZÖVETEK nagy választékban.

Ujabb fordulat a válságban.

Mindenkit meglepett, hogy Andrássy missziójának meghiusulása után nem adott a király megbizást annak a bizonyos szürke embernek, hogy alakitsa meg az ügyvezető miniszteriumot, sem a Tisza-kormánynak meg nem adta az igért terminusra a felmentést, hanem megint tanácskozásokhoz fordult és hivatta *Wekerlét* és *Lukácsot*.

Sejtették, hogy ennek a hátterében valami váratlan fordulat lappang, mely az ügyvezető-miniszterium kinevezése elé gördült, de senki sem tudott bizonyosat

Beszéltek arról, hogy Tiszát a szabadelvü párt intéző-bizottságában leszavazták, de hogy miféle ügyben, azt senki sem tudta.

Beszéltek arról is, hogy a szabadelvüpártból 22-en kilépni készülnek s hogy erről a bomlásról eltereljék a figyelmet beszéltek a koalicziò bomlásáról.

Most azonban szenzácziós dolog pattant ki, mely a válság legutóbbi fázisához kielégitő hátterül szolgál s nyitját adja az ügyvezető kabinet elmaradásának.

Ez a szenzáczió arról szól, hogy a szabadelvü párt intéző-bizottsága nem tartja alkotmányos dolognak a kisebbségi kabinetet s nem akar ennek alakitására vállalkozni.

Igy állván a dolog, a korona figyelme ismét a koalicziò felé fordul s itt veszik fel az ujabb tárgyalások fonalát:

A válságról mai hireink a következők:

A szabadelvü bizottság üléséről.

A szabadelvü párt intéző bizottságának szerdai ülésén valamen yi tag jelen volt; az ülés tárgya volt a kormány előterjesztése az uj kormány kinevezése és az uj kormányelnök személyének megjelölése iránt. Az előterjesztést gróf *Tisza* István maga tette meg; először az elvi részt terjesztette elő, mely abból állott, hogy meg kell csinálni *a kisebbségi kabinetet* azzal a tervvel, hogy a Házat mindaddig *elnapolja*, mig valami megegyezés nem jön létre és végül, ha ilyenformán lehetetlen indemnitit és ujonczokat kicsikarni, *uj választásokat* kell kiirni. Mielőtt még a személyi kérdés szóba jött volna, felszólalt

Hódossy Imre és rövidesen kijelentette, hogy ő nem volna abban a helyzetben, hogy kisebbségi kabinetet támogasson, mert ő az ilyet *alkotmányellenesnek tartaná*.

Gróf *Tisza* István erre azt felelte, hogy a kormány kinevezése felségjog és soha sincs alkotmánysértés, ha a király bárkit nevez ki.

Szentiványi Árpád elismerte azt, hogy magának a kinevezésnek tényében nincsen alkotmánysértés, de ő azért ***mégsem járulhat a tervhez***, mert nézete szerint a nemzet döntött és ***a nemzet akaratának deferálni kell***. Ha még véteni is akarna ez ellen a kétségtelenül helyes felfogás ellen és belenyugodni abba, hogy a király nevezzen ki kisebbségi kabinetet, még sem követhetné ezt a kabinetet, mert ***első cselekedete már törvénytelen volna***. Már csak a Ház *elnapolása ex-lexben* magában véve törvénytelen és ő már az elnapolás esetén ***kénytelen volna a konzekvenciákat levonni***, annál inkább bármely későbbi stádiumban, miután a kormány minden ténye egyenes *törvénytelenség* volna.

Ezek hallatára felszólalt

Lukács László, hogy ő belátja Hódossy és Szentiványi álláspontjának helyességét és éppen azért inditványozza, ***mondja ki a szabadelvü-párt végrehajtó bizottsága, hogy egyetlen tagja sem vállal megbizást kabinetalakitásra***.

Ez az inditvány óriási meglepetést kelfett és egészen megbontotta a tanácskozási rendet. Zürzavaros általános társalgás indult meg, melyben különösen gróf *Khuen-Héderváry* Károly és *Hieronymi* Károly vitték a szót. Nekik volt legtöbb kifogásuk, mert ők azok, akik minden áron való kormányalakitás hivei és készek voltak a kisebbségi kabinetbe is belemenni, illetőleg annak megalakitását elvállalni. Az ő akcziójuk erdménye az volt, hogy a bizottság Lukács inditványa felett nem szavazott, hanem nyilt kérdés marad maga az elv és a személyek már szóba sem jöttek.

Gróf *Khuen-Héderváry*, aki a maga terve számára már megnyerte volt a királyt, sietett fel a várba, hogy a váratlan fordulatról jelentést tegyen Nem lehetett megtudni, hogy Khuen csak a kabinetiroda utján, vagy közvetlenül a királynak tette meg jelentését, de biztos, hogy megtette, noha erről félhivatalosan, de még más uton sem eddig semmi sem jutott nyilvánosságra.

Khuen jelentésének következménye volt Tisza, Lukács és Wekerle másnapi meghivása.

Andrássy előtérben.

Ezzel Khuenék aknamunkája teljesen kárba veszett, és hogy a király néhány nap alatt *ujból Andrássyt fogja meghivni* és most már változott vagyis *engedményes* programm alapján meg fogja bizni a kabinetalakitással.

Más részről azt hiresztelik, hogy Bécsben kezdettől fogva arra dolgoztak, hogy a válság Khuen tervei szerint ol-

---

ugyanazokat a tanácsokat, amelyekkel őt is ellátta édes apja.

— Tanulj fiam, légy emberré, hogy minden ember áldva emlegesse családunkat: ime ilyen derék ember vált ki belőle.

És akkor megkezdődik az ifju részére a városi élet. Felülről kezdődik a sötétség terjedése. Először eltünik lelkéből a kereszt. A város első hatása, hogy az az egyszerü hit, lassankint elpárolog a gyermek lelkéből, és amint ez elveszett, megy utána sok minden. Évekig van itt a gyermek és mindenik évvel többet veszit. Minél kevesebbet szed be a tudásból s minél többet abból, amiből vajmi keveset sejtett, édesapja, nagyapja. Az lesz az ő világossága, ami ezeknek az idejében szégyenkezve bujkált a sötétben. És amikor az ifju haza megy, sokszor öregebb, mint nagyapja, mert nem annyira tanult, mint inkább kitanult, kikészitett tönkre tett existentia.

Más világosság van itt mint volt régen. A föld porát világitják meg a szennyben, a sárban keresnek mindent, és ebben a megvilágitott porban a hamis világitás mellett aranynak nézik a szemetet.

Nem csoda aztán, ha a nagyreményü ifju sokszor elöregedve, kiszáradt csontjaival nem hivatalra, de penzióra készen tönkretett lélekkel kerül ki az életbe.

Előre elbukott.

Mikor kis diák voltam elcsodálkoztam azon hogy Ábrahám felakarta áldozni a fiát az Urnak. Azt mondottam, mégis csak kegyetlen ember lehetett az az Ábrahám, hogy a saját fiát akarta feláldozni, ha az Istennek is. Megnőttem azóta, férfi is lettem, és most még jobban csodálkozom azon, hogy hány apa áldozza fel a fiát nem az Istennek, hanem a modern kóroknak. Megvigasztalódik abban hogy legalább mondernül élt, pedig bizony nem élet volt az, hanem modernül pusztult el a teste a lelke.

Hányan vivják végig a tudás minden iskoláját, oda tapadnak a rossz tudás fájához, anélkül hogy tudnának arról, milyen lehet a másik, a jó tudás ága.

Ime a falu amit a városnak adott, akárcsak ha a pogány bálvány oltárára dobta volna; feláldozza gyermekeit, a város megemészti őket, s az ember félve gondol arra az időre, amikor a lelkéhez nőtt ifjuság tanitványai kikerülnek az életbe, amely kérlelhetlenül megőröli őket és meg fog semmisiteni bennök minden lelkesedést mit tanárai önlelkükből tépve oltottak belé, mert felülről jön a sötétség és nincs aki ellent álljon neki.

Mit ad a város a falunak?

Ott csendesen élnek még az emberek, csendesen, egyszerüen, régi módon, régi szokás szerint. Nincs is villamvilágitás, se a nap fényét kizáró sötét spaléttáblák. Korán feküsznek, korán kelnek. Künt dolgoznak az Isten szétteritett tenyerén, hogy amit elvetettek, adja meg ábból az Isten az ő mindennapi kenyerüket. Ha pedig idejük van rá, elbeszélgetnek régi módon régi szokás szerint.

Aztán kijönnek városi urak, nyaralók, azokat megcsodálják illendőképen és ugy hallgatják, mint egy fél-prófétát. Látnak aztán rajtuk furcsa uj divatot és hallanak tőllük uj tanitásokat és megpróbálják utánozni a divatot is, a szokásokat is.

Ennek következtében anélkül, hogy észrevenné átalakul a falusi intelligentia. Kikerül a régi butor is, a régi szokás is, uj jön a régi butor heiyébe, de a régi szokásokkal eltünik a régi boldogság is és nem jön uj a helyébe.

Jönnek igy tavaszszal más urak is a falura. Arme reisendernek, magyarul csavargóknak hiv-

E héten következő alkalmi czikkek árusittatnak ki:

Silk sephir, blousokra alkalmas **9** kr. Luisin selyem, minden szin **52** kr.
Plissé sephir ruha és blousokra **13** kr. Iadisch batiszt, 120 széleses **49** kr.
Delain remek minták — — **18** kr. Ágy elé való szőnyeg — **29** kr.

☛ ☛ 120 cm. széles gyapju blouse kelmék **31** krtól **2 50**-ig

egjobb minőségü rumburgi és creás vásznak, schrol schiffonok, férfi és női fehérnemüek, damast áruk, szintén hasonló **olcsó árban**.

Costüm kelméket csak **a legjobb minőségüekben tartok raktáron**, mert olcsóbb anyag nem érdemes az elkészitésre.

Tisztelettel. 23—31

TELCSER MÁTYÁS

divatáruháza.

dódjék meg, lehetőleg Khuen személyének bevonásával. Ez a terv a szabadelvüpárt fondorkodása miatt némi haladékot szenvedett, de végül mégis csak ehez fognak visszatérni, mert szájuk izének ez felel meg legjobban.

Azok, kik Andrássy ujabb meghivásában biznak, azt hiszik, hogy az Andrássy-kabinet szombathoz egy hétre meg is lesz.

Tisza a királynál.

A tegnapi udvari ebéd után következett cerclén résztvett képviselőknek nem kellett nagy éleslátás ahhoz, hogy észrevegyék azt a nagy *tanácstalanságot*, melybe az udvar s az intéző körök jutottak.

A király — mint értesülünk — minden egyes képviselőt megkérdezett:

— Hát tulajdonképpen mi a kibontakozás akadálya? Most egyszerre akarják mindazt megcsinálni, amit harmincnyolcz év óta követeltek.

És ezután tette hozzá:

— Hiszen én megteszek mindent, amit csak tehetek . . . Nehéz idők!

Alig hogy a király elhagyta a dohányzó termet, ahol a cercle folyt, Tisza szintén vad mohósággal vetette magát az ellenzékre:

— Miért csináltok ekkora kavarodást? A helyzet kulcsa még mindig a ti kezetekben van . . .

A vitatkozás azonban meglepő eredménynyel járt s Tisza kijelentette:

— Én nem tehetek mást, mint amit megteszek. Holt pontra nem engedhetem jutni az ország ügyeit.

Ma délelőtt aztán kihallgatáson volt a királynál. Délelőtt *tiz órakor jelent meg az uralkodó előtt* s félóráig maradt az audienczián, amelyről visszatért a miniszterelnöki palotába. A miniszterelnök az audienczia lefolyásáról megtagadott minden felvilágositást, valószinü azonban, hogy az döntő fordulatot jelent a válság sorsára. A király hivatásos tanácsadója rámutatott arra, hogy az eddig meghivottak, akik Budapesten jártak a királynál, ugyanazon az álláspontonvannak, melyet rengeteg szakadékok választanak el a király felfogásától és a további exprimentumoknak sem lehet más eredménye. Tehát nem marad más hátra, mint vagy balfelé fordulni, a *koalicziő* álláspontja felé, vagy a másik oldalra: megcsinálni a *parlamenten kivül álló kormányt*. Az egyik éppen olyan nehéz a király számára, mint amilyen veszedelmes a második.

Hogy mi lett elhatározva, azt még sejteni sem lehet.

Valami döntés azonban történt s erről a legközelebbi napok feltétlen bizonyságot fognak szolgáltatni.

A koalicziő egysége.

Grót *Andrássy* Gyula két napi tartózkodásra ma Tőketerebesre utazott. *Kossuth* Ferencznél ma délelőtt ismét bizalmas tanácskozás volt, melyen az ellenzéki pártok vezérférfiai foglalkoztak azokkal a támadásokkal, amelyek immár rendesen folynak a koalicziő egysége ellen.

Szóba került a hir, hogy *Rakovszky* Istvánnak buzgó törekvései vannak az ellenzéki szövetkezés ellen, de ezt a néppárt alelnöke maga megczáfolta.

— Ha, van, vagy lehet is kifogásom a vezérbizottság ellen, a fürdővizzel együtt igazán nem akarom a gyereket is vizbe önteni! — mondta hallomás szerint. Én volnék az utolsó, akinek oka lehetne bármiféle akczióra. A néppártnak eszeágában sincs a koalicziő megbontására gondolni.

Ez ügyben különben a néppárt hivatalos lapja, az *Alkotmány* a következő czáfolatot közli:

Nyilatkozat. A »Hazánk« czimü hirlap pénteki 72-ik számában »A pártkörből« czimmel megjelent közlemény utolsó részében a néppártról szólva oly állitásokat tartalmaz, melyek amennyiben személyeinket illetik, *elejétől végig valótlanok*, de különösen valótlan az, hogy közöttünk a czikkben foglalt kérdésekre nézve nézeteltérések forognak fenn. Budapesten, 1905. márczius 23-án. *Rakovszky* István s. k., *Zichy* Aladár gróf s. k.

Justh a királyhoz akar menni.

Justh Gyula, ki most érkezett haza Abbáziából, kihallgatásra fog jelentkezni a királynál. Hogy mit akar elmondani a képviselőház elnöke a Felségnek, azt még a politikai körökben sem tudják. Valószinüleg a kibontakozásról és az ellenzék határozott álláspontjáról akar konferálni a királylyal, ki a napokban alkalmasint fogadni fogja Justhot.

A gyáripar fejlesztése Nagyváradon.

Mindig hangoztatjuk, hogy kiváló ipari és kereskedelmi góczpont Nagyvárad, de gyáriparunk, a szesz és malom ipartól eltekintve, nincs, kisiparunk pedig, sajnos, csak nyomorog.

Amit a gyáripar fejlesztésére tettünk, az csak inkább előmunkálat, kezdeményezés volt, mig ezzel szemben sikerült a hatóságnak elriasztani Nagyváradtól olyan ipartelepet mint a vasuti gépmühely és a papir müdomboritó gyár.

Néhai dr. *Bulyovszky* József volt polgármester nagy ambiczióval látott hozzá a nehéz kérdéshez s legalább hitte, hogy a fáradozásnak eredménye is lesz. Az ő betegségével az egész mozgalom elszenderült.

Most keltette életre *Rimler* Károly polgármester. Tegnap ülésre hivta össze a gyáripar fejlesztésére kiküldött bizottságot. Hogy lesz-e eredménye a felszinre hozott mozgalomnak nem tudhatjuk; a megkezdett alapon aligha s ennek a bizottság tagjai kifejezést is adtak. Ha komoly szándékkal akar valaki Nagyváradon hézagpótló gyárat alapitani, a törvényhatóság bizvnyára elmegy a támogatásban a legmeszszebbre, de általánosságban a jóakaratnál egyebet alig igérhet. Ezért helyes a bizottság tegnapi határozata.

Az ülés lefolyása a következő volt:

Rimler Károly polgármester elnöklete alatt Huzella Gyula, dr. Berkovits Ferencz, dr. Hoványi Géza, dr. Várady Zsigmond, Mihelfy

---

ták régen, akik nem akartak kapálni, resteltek koldulni, általában pedig járták a világot. Ma is vannak sokan, akik nem tudnak, vagy nem akarnak kapálni, utra kelnek tehát a falu felé és mennek lopni. Lopni azt a becsületes magyar lelket és nem adnak helyébe másikat. Gyülöléseket hirdetnek. Elmegy oda az a becsületes nép és meghallgatja őket, hiszen nyilt a szive, mint a határ és amit bele vetnek, megtermi bőven, mint a határ, buzát, konkolyt, amit belé vetnek.

Nincs a népnek oly csuf szenvedélye, a melyet eddig a hit, szelid de erős kézzel féken ne tartott volna és amelyet ezek fel ne zavarnának. A városi urak beszédeinek hatása alatt kihajt a konkoly és elnémult a lélek szava. Előbb csak a nincstelenség bántja az embert. Ha elébb elég volt, amivel birt, — most már kevés. Lennt a falun a földön kezdődik a sötétség és a földdel izgatják a városi urak a népet. Még látszik a hite egy kevéssé. Nekem maga mondta egy ilyen nagyszáju falusi igaz meggyőződéssel: Hej ha ez az egy lelkem ne volna, be másként volna!

Azonban már a kereszt is kezd eltünni. Nem akar a nép magánál okosabbat ismerni, megunja a falusi életet, a lánya cselédnek, fia meg csavargónak bejön a városba.

Itt gyül fel a falu. A város óriásilag szaporodik és felfalja a falut. A falu leszorul a pinczelakásokba, a város felköltözködik az emeletre.

És ott, a pinczelakásban uj földrengés kezdődik.

Tömegek, ezrek és ezrek indulnak meg, hajóra szállanak s kivándorolnak. Ezrek és ezrek — és mindannyian elvesznek ránk nézve is, a hazára nézve is. Egy tál lencséért eladják a jogukat, hogy magyaroknak neveztessenek, egy falat kenyérért eladják a hazájukat.

Ime, ezt adja a falunak a város.

Igy történik nálunk és odakünn a falun egyaránt. Csak az a különbség, hogy itt először a hittel, odakint pedig a gyomor és a gazdaság kérdéseivel kezdődik a pusztulás.

Pusztul a czimerük és pusztul a zászlónk. Czimerünkből kitörték a keresztet, a városok zászlónkból leszakitottak két szint, a fehéret és a zöldet s csak a vöröset tartották meg a forrongó faluk.

Ilyen viszonyok közt látni kell, hogy amit a felebaráti szeretet helyébe akar tenni a tudomány, azt a nyafogó humanizmust ellenértékül elfogadni nem lehet. Olyan az, mint a villamlámpa fénye: csak a föld porát világitja meg. Nem ismeri a lelki bajokat, nem is gyógyitja azokat. Kenyeret tud adni, tejet is, annyira amennyire, hanem tovább menni nem tud.

Ha azonban valakinek nem gyomorbaja van, a nyafogó humanizmus ugyan nem tud rajta segiteni. Ezért ma egy összetört edény nagyobb zajt okoz, mint egy összetört lelki élet.

És mivel sok az ember lelki baja, hová forduljon ebben a bajban: Vagy a kétségbeesésbe. vagy — a kereszthez.

Régen az ember meg tudott halni hitéért, hazájáért. De a mióta az evés a legfőbb czél, azóta az ember semmi nagyot tenni nem tud. A kereszt helyett, amit elloptak, a világ tudása egy darab kenyeret és hust ad nekünk mintha ebek volnának.

Vissza kell vinni faluba és városba a keresztet.

Ez a mai társadalmi kór csak felületes szemlélés mellett gyomorbaj; valóságban lelki betegség az. Ugy tekinti ma embertársát az ember, mint gyomort. A humanizmus nem azt

A ki nem látja, nem hiszi! A ki megnézi, **elámul** azon a csodálatos sok szép **tavaszi** ujdonságon, melyek **Hegedüs Ármin Magyar Divatcsarnokába** beérkeztek. Különös figyelmet érdemelnek ezek a **sok szép kész blousok,** melyeknek eredeti modelljei direkte Párizsból jöttek.

Uj szép és divatos blouse-kelmék, divatlap szerint diszek nagy választékban. Az árak pedig felülmulhatatlanul olcsók.

Tisztelettel: **Hegedüs Ármin** **Szent László-tér**. Fekete Sas szálloda kapuja mellett.

Adolf, Kőszeghy József, Löwenstein Zsigmond, dr. Halász Lajos és Bognár Sándor voltak jelen.

Rimler Károly elnök, ismertette a gyáripar fejlesztése tárgyában eddig tett lépéseket. Néhai Bulyovszky József polgármester kezdte meg az akcziót. Bizottságot küldtek ki. A keresk. kamara titkára dolgozott ki egy elaboratumot, amelyben felsorolja az alakuló gyáraknak nyujtandó kedvezményeket s 3 csoportba osztja ezek szerint azokat a gyárakat, amelyek alapitása és támogatása szükséges volna. A törvényhatóság is hozott egy határozatot, amely szerint figyelmet fordit a kisipart nem érintő gyáripar fejlesztésére s erkölcsi és anyagi támogatását nem vonja meg a keletkező gyáraktól. A bizottság tegyen javaslatot s a főispánt is kérje fel az eszme támogatására. Kilátásba volt helyezve, hogy a még nem létező gyáraknak városi adó- ás kövezetvám mentességet és esetleg anyagi támogatást is adna a város. A gyáralapitóknak előre kell tudni, hogy minő támogatásra lehet kilátása.

Huzella Gyula most nehezen tudna határozni, mert nincs konkrét eset.

Rimler Károly polgármesternél tudakozódtak, hogy minő kedvezményeket vehetnének az alapitásnál számitásba, vagy a törvényhatósághoz menjenek-e ez iránt.

Dr *Berkovits* Ferencz ilyen előzetes meghatározást képtelennek tart, mert előre meghatározott feltételekkel nem lehet gyárakat alapitani. Hisz ezek természete különféle. Azt ajánlja, hogy mikor konkrét eset áll a város előtt, a legmesszebbmenő kedvezményeket nyujtsák. Csak amikor tárgyalnak az illetőkkel, akkor lehet a részletekről beszélni. Más helyen igy járnak el. Mikor jött egy gyáralapitó, látták, hogy minő támogatásra van szüksége. Ha aztán a polgármesterrel, vagy a bizottsággal megállapodtak, forduljanak a törvényhatósághoz. A törvényhatóság eddigi határozata elég. Ilyen irányu müködésében a polgármestert készséggel támogatja a bizottság.

Dr *Várady* Zsigmond nem neveket kér, csak azt szeretné tudni, hogy milyen gyárak alapitásáról van szó.

Rimler Károly kijelenti, hogy az illetők előzetesen nem hajlandók a dolgot a törvényhatóság birálata alá bocsájtani. Csak ha a törvényhatóhág nyilatkozik a kedvezményekről, határoznak a gyár felállitásáról. Többet ő sem tud.

Dr *Berkovits* Ferencz ilyen körülmények között nem tartja komolynak a gyáralapitók szándékát. Csak egy sémát akarnak a várostól s aztán keresnének alapitót. Előbb tárgyalni kell a kérdésben. Hátha a sémát a miniszter nem hagyná jóvá ?

Dr *Hoványi* Géza osztja a Berkovits felfogását. Ha előre megállapitják a kedvezményeket, akkor mennek más városba, hogy ott még többet kérjenek ennek az alapján. Ha komoly a gyár alapitási szándék, elmennek a polgármesterhez, akinek módjában lesz a tárgyalást felvenni. Komoly szándék esetén a törvényhatóság nem desavouálná a polgármestert.

Dr *Halász* Lajos a multból vett tapasztalatok után állitja, hogy a törvényhatóság nem egyformán jár el az ilyen kérdésekben. Egyiknek ad, a másiknak nem ad kedvezményt és előnyt. Ezért inditványozza, hogy a törvényhatóságot keressék meg elvi határozat hozatalára, a mely szerint adó és más kedvezményeket ad uj gyáraknak.

Huzella Gyula mindig az látja, hogy ott keletkeznek uj gyárak, ahol több kedvezményt nyernek. Ezért lehetne kilátásba helyezni bizonyos kedvezményeket, hogy tudják az alapitók, — hogy minő előnyökre számithatnak.

Dr *Várady* Zsigmond rámutat, hogy a multban a gyárak alapitását minő nagy ellenszenvvel fogadta itt a társadalom és a hatóság. Igaza van a tudakozódnak, ha tudni akarják, hogy most is meg van-e ez az ellenszenv. Támogatják az oly gyár alapitását, amelynek előfeltételei nincsenek meg itt, annak semmit nem adnak. Ezért kellene tudni, minö gyárakról van szó, van-e azokhoz elég munkás, nyerstermény stb. nálunk. Lehet olyan, amelynek természetes előfeltételei megvannak s lehet olyan, a mely hathatós állami támogatást nyerne.

Az előbbi egy czukorgyár volna; ez szükséges is s a megyében termelnék az anyagot hozzá. A másik a szövő-gyár, melyet nagyban támogat az állam. Evenként 440 milliót adunk ki Ausztriába szövetért. Ez 10 év alatt 4400 millió, egy nemzeti vagyon, s ezért rossz szövetet kapunk. Fgy szövő gyárat a legmesszebbmenő támogatásban kell részesiteni. Ne határozzanak még általánosságban semmi kedvezményt, hanem inditványozza, hogy mondják ki hogy szakitani fognak az eddigi iránnyal s támogatásban részesitik az alakuló gyárakat; — különösen támogatják azon gyárak alapitására irányuló törekvést, amely gyáraknak Biharmegyében és Nagyváradon természeti és ipari feltételei megvannak s melyek a nagy kivitel folytán nagyobb állami támogatásban részesülhetnek. — A titkolódzásra megjegyzi, hogy kérni nem szégyen, de ha ujból olyan svindli kerül a törvényhatóság elé, mint már a multban, akkor ellene lesznek.

Dr. *Halász* Lajos éppen a mult tapasztalatai miatt látja szükségét az elvi határozatnak. Hibáztatja, hogy a gyárak alapitásánál a pénzintézetek animozitással vannak. Felemliti, hogy tudomása szerint keményitő gyár, papirgyár, tükörgyár van tervbe véve Nagyváradon, de amig kedvezőbb irányzat nincs, nem mennek bele az alapitásba. Biztatá ul kell elvileg kimondani, hogy minő támogatásra számithatnak.

Mihelffy Adolf részleteket kivánna, hogy meghatározhassa, mire minő kedvezményt adna.

Dr. *Berkovits* Ferencz szerint tudva van, hogy adókedvezményeket kapnak az uj gyárak. De alaposan határozni csak konkrét esetekben lehet. Elég ha kimondják, hogy a gyárakat nemcsak szivesen látják, de a legmesszebbmenő támogatásban is részesitik. Maradjanak az általánosság mellett, s konkrét esetekben a polgármester tárgyaljon és tegyen előterjesztést.

Rimler Károly már tárgyalt a fővárosban is s kiváló szakférfiak azt mondták mosolyogva, hogy Nagyváradon kevés az előfeltétel gyárak alapitására. A nála járt kérdezősködők a támogatás feltételeit akarják tudni, s addig nem teszik ki magukat személyes kritikának. Azért hozta a bizottság elé a kérdést, hogy hátha közelebb lehetne hozni a kérdést a megoldáshoz.

Löwenstein Zsigmond a szabad kereskedelem hive s csudálkozik, hogy a város nem akar nyilt kártyával dolgozni. A városnak nem árt, ha egy sémát megállapit a támogatásra. Az illetőknek tudni kell, milyen feltételeket vehet számitásba. Ismerjék a feltételeket s akkor akad vállalkozó.

Huzella Gyula a gyáralapitásokról szól. A munkás viszony az első feltétel. Ha ide jön valaki gyárat alapitani, vagy ami viszonyaink kedmondja, szeresd felebarátodat, hanem azt, hogy tömd felebarátodat.

Tömik is a vezérek eléggé a saját gyomrukat s a hulladékból kap valami csekélységet más is. Ha még éhes, akkor az ő baja, miért van olyan nagy gyomra?

Régi végrendelet akadt kezembe a napokban. A végrendelkező kórház alapitására hagyta vagyona egy részét, mert mint mondá: »Az én üdvösségem a jámboroktól és szegényektől vagyon.« Ma is mondják sokan, hogy az én üdvösségem a jámboroktól és szegényektől vagyon, azok tudniillk, akik kifosztják a jámborokat is, a szegényeket is. Ezekkel ugyanis csak a börtön kapujánál foglalkozik a humanizmus.

Haladunk, ragyogunk, de a tudás fénye bámulatos mélységeket világit meg.

Társadalmi békesség addig nem lesz, mig a kereszt nem fog ragyogni haladásunk felett. Akkor tudjuk majd meg azt, hogy a társadalmi nagy problémák nem a tömésen alapulnak, hanem a szereteten. Akkor jön el ismét az az idő, hogy egy nemes gondolatban fog összetalálkozni mint régen a falu és a város, innen kapja tudását a falu, onnen erejét a város. Akkor egyesülnek város és falu abban, hogy ami elveszett együtt szerezzük vissza. Czimerünkbe a kitört keresztet, zászlónkba a két letépett szint.

Olyan ez a most terjedő modern világosság, mint mikor egy házat kifosztanak. Elszedik a függönyt, a szőnyegeket, a butorokat, és akkor azt mondják, teljes a világosság. Elvették hitünket, reményünket, szeretetünket. Elvették atyánkat az Istent, elvették a felebarátot. Ehelyett csata sorba állanak az emberek és csak az felebarát aki egy sorban küzd vele. Aki előtte van, az ellenség.

Nagyon sok az amit elvettek, nagyon kevés, amit adtak helyette.

Kell a tudás, de nem az, amelynek rossz gyümölcseit most látjuk. Én hiszem, hogy amint egyszer egy maroknyi pogány népből erős keresztény népet, nemes népet csinált a kereszt, amely nép ma is ősei nyelvén dicséri Istenét, ezt a csodát képes meg tenni a kereszt ma is. A föld sötétségét el fogja üzni a kereszt égi fényje és ismét megismerjük egymást mint felebarátot, mint Isten képmását.

Amint a városokban kezdődött a romlás, a városokban kezdődik az ujjászületés is Itt jegeczedik ki a modern katholikus élet és az 1444 magyar katholikus egylet, mely tiz év óta létesült, legnagyobb részt a városokban van. Budapesten tizezrével gyülnek össze egy-egy katholikus kongresszusra az emberek. És mikor megállott Majláth püspök az oltáriszentséggel a főváros legforgalmasabb utczáján és áldásra emelte az Ur testét, Budapest egész forgalma megállott és ott érdelt egymás mellett grófnő és munkás asszony.

Ez egy uj szebb jövőnek ékesen szóló kezdete.

És ebben a reményben üdvözlöm önöket is mint az uj keresztény Husvét angyalait, kik ebben a városban körünk aegise alatt a katholikus ujjászületésnek erős és lelkes támaszai. Akik büszkén hirdetik, hogy feltámadt Krisztus, nem szabad, nem kell félnünk.

Megértik egymást a falu és a város, fény támad a kereszt világossága s amely nem tépi szét mindazt, ami nemes. Szárnyat ad az ifjunak, áldást erre a szegény hazára, mely azóta olyan nyomorult, mióta a magyar megtagadta atyái hitét. A régi czimerrel, a régi zászlóval előre ! Szétmegy a városi nép, nem hogy hóbortos eszméket hirdessen, hanem hogy a kereszt világosságát hirdesse, hogy a kereszt ragyogása uj ragyogásra inditsa a hitet, a reményt és a szeretetet, mert él a magyarok Istene és mi az ő népe vagyunk.

URISZABÓK. Kiválóan finom elegáns ujdonságaink megérkeztek.
Nevezetesen **dus választéku valódi angol, skót legujabb divatuczikkeink a helybeli vámhivatalnál személyesen elvámolva vannak, valamint legjobb minőségü gondosan válogatott Brassói tiszta gyapju és jól hordható divat különlegességeink**
Izléses kiállitásu készitményeinket ajánljuk a nagyérdemü közönség figyelmébe. Telefon: 401. SZIRMAI és NAGY Nagyvárad.

vező volta miatt, vagy más előnyökért teszi. A kormányt lehetne kérni, hogy mondja ki, miszerint nagyobb állami támogatást nyujt annak, aki Nagyváradon alapit gyárat. Ezt kellene kieszközölni. Az állam érkeke, hogy a város gazdaságilag emelkedjék.

A bizottság végre is elfogadta dr. *Várady* Zsigmond inditványát, mely szerint a létesitendő gyárakat támogatásban részesiti a város s kükülönösen támogatja azokat, amelyeknek a megyében és városban természeti és ipari előfeltételei megvannak s melyek a nagy kivitel folytán nagyobb állami támogatásra számithatnak.

Ezzel véget ért az ülés.

UJDONSÁGOK.

A miről szabad és a miről nem szabad.

Már tudniillik irni.

»Az elnémult harangok« nyomán keletkezett tüntetések alkalmával csak azért nem irtam mindjárt, hogy ne öntsek más fajtáju olajat a tüzre.

Most hogy már elült a zaj, hát nyugodtan elmondhatom. Nem fogom vele a zajt ujból feltámasztani.

Az tény, hogy *Rákosi* erős, markáns vonásokkal festi darabjában a magyarságot fenyegető veszedelmet. Azt tartja, ha baj van, fel kell tárni az okát. Lássa és hallja az is, a ki azzal vigasztalja magát, hogy nincs semmi baj, hogy minden csendes.

De ha még csak ez a bajunk volna. Ha csak a nemzetiségek rágnák ezt a szegény hazát.

Rágja még ezt más is . . . és az előbbieket messze tulszárnyaló eredménynyel.

Nem mint nyilt ellenség, hanem mint a nemzetbe beolvadt, assimilált faj. És a jó magyar türi, mert vakságában nem látja, nem veszi észre, hogy saját maga ellen követ el öngyilkosságot.

És az ellenség aztán nem elégszik meg csak pusztán a földdel. Ennek minden kell Ennek kell a nemzet lelke, hite, erkölcse . . . Ennek kell . . . hiszen tetszik már tudni.

Tehát ez is fájó seb . . . és erről nem mer irni seki. Jól tudja, jól érzi mindenki, ha meghitt bizalmas körben vannak roppantul el is keserednek és iszonyuan tudnák az orvosságát is, hogy lehetne már ezt az áramlatot megakadályozni, mely nem csak anyagilag szipolyozza a faj magyar nemzetet, de erkölcsileg is tönkreteszi.

De már a nyilvánosság előtt hallgatnak. Mert hát miért tegye ki magát bárki is, mert fajáť, nemzetét szereti és boldogulását kivánja annak, hogy azt hireszteljék róla, hogy ő antiszemita vagy urambocsás? még klerikális is. Na igen, mert ez vele jár avval, hogy az ember előrehaladását minden téren meggátolja.

Micsoda remek théma volna erről is egy szindarabot irni. Nem is kellene soká keresni a hősét. Lehetne egy létezett hőst keriteni, teszem fel, a szerencsétlen véget ért Egán Edét.

Persze ez már csak vizió, hogy még ha előadnák ezt a darabot a Szigligeti-szinházban?! Hiszen a magyarság volna az, mely rögtön kifütyülné.

De erre ugyan soha sem lesz alkalom. (*He.*)

Előfizetési felhivás.

Egy évtizednél hosszabb idő óta szolgálja lapunk a közérdeket.

Küzdelmes volt a pálya, mert nehéz ma a tisztességnek a sorsa. Nekünk pedig feladatunk volt s feladatunk ma is, hogy a tisztességes hirlapirodalmat képviseljük s olyan lapot adjunk a keresztény magyar közönség kezébe, mely nem űz gunyt az erkölcsből, a hazafiasságból, a vallásból. Sőt ellenkezőleg, mi ezekben látjuk a magyarság boldogulásának zálogát; ezeket ápoljuk gyöngéd gondossággal s kérlelhetlenül támadjuk mindazt, a mi velük ellenkezik. Az igazságért küzdünk!

A mellett igyekszünk minden tekintetben jól szerkesztett, pontosan értesült, eleven lapot adni közönségünknek. Az ősi erényekhez való ragaszkodás megfér a modern haladással.

Törekvéseink nemes pártfogásra találtak a közönségnél; nemcsak lapunk virágzik egy évtized óta, hanem ezalatt lapunk munkatársai köréből nyerte kezdeményezőit s lelkes erősségeit a kath. akczió, mely egyre terjed. A keresztény magyar öntudat már nem szorul ébresztésre; felébredt és cselekszik.

Lapunk pártolása: ennek az öntudatnak fejlesztése.

Bizalommal fordulunk ezért a keresztény közönséghez, kivált a lelkészkedő papsághoz, tanárokhoz, tanitókhoz, tisztviselőkhöz, polgárokhoz, kérve őket, terjeszszék lapunkat még nagyobb körben. Eddigi előfizetőink támogatását jövőre is kérve, biztos reménynyel lépjük át az uj évtized küszöbét.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre	— — — —	16 kor.
Negyedévre	— — — —	4 »

Helyben házhoz hordva:

Egész évre	— — — —	20 kor.
Negyedévre	— — — —	5 »

Vidékre postán szállitva:

Egész évre	— — — —	24 kor.
Negyedévre	— — — —	6 »

A »TISZÁNTÚL« szerkesztősége és kiadóhivatala.

TÁJÉKOZTATÓ.

Apr. 6, Kath. Szabad Liczeum bőjti estélye.
Apr. 29. Kath. Szabad Liczeum zárünnepélye (estély.)

* **Személyi hirek.** *Laszy* József dr a temesvári kir. itélőtábla elnöke, *Achim* L. András országgyülési képviselő és *Kuthy* Zoltán amerikai ev. ref. esperes-lelkész városunkból elutaztak.

* **Gyümölcsoltó boldogasszony.** Magasztos ünnepet ül ma kath. világ, melynek a poétikus Gyümölcsoltó Boldogasszony nevét adta. A föld ébredezik téli dermedtségéből, az ég derüssé lesz s nemsokára megkezdik a mezei munkát. — Az egyház is az ébredésnek, a megváltásnak kezdetét üli, melyet az angyali üdvözlet emlékezetének szentel. Abban a pillanatban állitja ma élénk a názáreti Szűzet, midőn ez az angyal szavaiból értesült magasztos hivatásáról. Az ünnep alkalmából. az összes kath. templomokban ünnepélyes szent misék és szent beszédek lesznek a szokott időben.

* **Az önálló vámterületért.** Az önálló vámterület létesitésének kérdése egyik főprogrammpontja a képviselőház egyesült ellenzékének, mert jól tudják, hogy e tekintetben mellettük van az egész ország közvéleménye. Az ipartestületek nemcsak külön-külön, de a Nagyváradon tartott országos értekezletükön is követelték az ö álló vámterület életbeléptetését, mert csak ettől remélik, hogy az osztrák ipar által tönkre tett magyar ipart s a magyar iparosok millióit megmethetik a végromlástól. A nagyváradi ipartestület e tekintetben is mindig vezérszerepet vitt. Most is megragadta az alkalmat, hogy az önálló vámterület mellett demonstráljon. Legutóbbi előljárósági ülésén *Bertsey* György inditványára elhatározta, hogy kérvényt intéz az egyesület ellenzékhez az önálló vámterület behozatalára tett igéretének beváltása iránt. A kérvényt kinyomatják s hasonló felterjesztés intézése iránt az összes magzarországi ipartestületeknek megküldik.

* **Kitüntetett magyar tudós.** *Fabriczy* Kornélt, az európai hirü mü történészt s a Magyar Tudományos Akadémia tiszteletbeli tagját a tübingeni egyetem *ad honorem* tudorrá avatta.

* **A püspökszentelés évfordulója.** Minden egyházmegyének hivatalos ünnepe a püspök felszentelésének évforduló napja. Kegyelmes főpásztorunk *Szmrecsányi* Pál püspök Ő Exczellencziájának felszentelési évforduló ünnepe hétfőn lesz. 1892. márczius 27-én szentelte őt ugyanis püspökké az egri székesegyházban *Samassa* József egri érsek, *Bende* Imre akkor beszterczebányai püspök és *Szele* Gábor felszentelt püspök, volt érseki helynök, mint felszentelő püspökök segédlete mellett. Tizenegy esztendeig kormányozta első egyházmegyéjét a szepesit, másfél éve vette át Szent László egyházmegyéjének kormányzását. Apostoli buzgalma, ismert bőkezüsége, az egyház ügyei iránt való lelkes, fáradhatatlan tevékenysége, a hazafias érzésnek a hazától elszakadt s idegenben élő magyar testvéreink szivében való ápolása s a társadalmi és jótékonysági mozgalmaknak felkarolása tiszteletet szereztek nevének más vallásu polgártársaink körében is, hivei és papjai pedig őszinte ragaszkodással viseltetnek szeretett főpásztoruk iránt. Püspökké szenteltetésének évfordulója kedves alkalom nem ünnepelni (sohse volt barátja az ünneplésnek), hanem megemlékezni róla imáinkban. Püspökünk egészségi állapota, mint Budapestről értesülünk napról-napra javul, a buzgó imádság reméljük még inkább feléje forditja a betegek gyógyitójának kegyelmét. Az évforduló alkalmából hétfőn reggel 9 órakor ünnepélyes hálaadó isteni tisztelet

Uj üzlet. Meglepő olcsón csakis **Uj üzlet.**

Havas Béla kézmü-, divat- és rövidáruházában

NAGYVÁRAD Zöldfa-utcza. 36, szám (Zöldfa-kávéházzal szemben.)

lehet vásárolni

Ruhaszövet 120 cm. széles — — — —	34, 68, 96
Kosztüm kelmék 140 cm. széles — —	118, 135, 18.
Franczia Delain mtr.-je — — — — — —	—, 29, 48.
Cosmanosi mosó voál mtr.-je — — —	19, 29, 27.

Vásznak, asztalnemüek, kanavász szőnyeg, függöny és ágyteritők, selymek és rövidáruk óriási választékban.

lesz a székesegyházban s egyuttal városunk és az egyházmegye valamennyi plebánia templomában.

* **Dézsy Károly Nagyváradon.** *Dézsy* Károly jeles festőművész jelenleg városunkban időzik. A kiváló pottrait festő, — kit *Schlauch* Lőrincz bibornok, majd báró *Königswalter* Herman és *Tisza* Kálmán tanitatott — szüleinek látogatására jött haza külföldi körutjáról. Dézsy pár hétig lesz Nagyváradon s ez idő alatt arczképfestéseket vállal. Megrendeléseket az »Első Magyar Butorgyár« főutczai raktárában lehet eszközölni, hol a művész czime is megtudható.

* **Bőjti délután a Legényegyletben.** A katholikus Legényegylet vasárnap bőjti délutánt fog rendezni saját helyiségében. *Pálffy* Béla főreáliskolai hittanár, egyesületi igazgató beszédet fog tartani, az egylet dalárdája pedig bőjti énekeket fog előadni. A bőjti délutánra az egylet vezetősége ez uton hivja meg az érdeklődő közönséget.

* **Felolvasó-esték Debrecenben.** Gyönyörü felolvasó-est folyt le a kath. főgimnázium dísztermében e hó 23-án. *Boros* Lajos éneke kezdette meg a müsort élvezetesen adva elő szép bariton hangján Schumann »két granadéros«-át zongora kiséret mellett. Azután dr *Jászai* Rezső, a kath. főgimnázium tudós igazgatója tartott szabad előadást s kedves elbeszélő modorban ismertette tanulságos »Uti élményeinek három fejezetét«. Dr *Balkányi* Emilné *Bődi* Ella müvészies s párját ritkitó hangon énekelt két opera részletet: Meyerbeer I. Ördög Róbert operájából nagy áriát zongora kisérettel és Wagner R. Tanhäuser cz. operájából »Erzsébet imáját« harmonium kiséret mellett. Majd egy zongora szám következett, melyben *Olesniczky* E. játszotta ügyes kézzel Liszt Ferencz 8-ik rhapsodiáját. *Vallás és tudomány* czimmel irt és olvasott fel *Drumár* János meggyőző erejü értekezést a hit és ész összhangzásáról. Végül várvavárt testvérpárnak *Szilágyi* Margiczának és Imrének fellépése következett s utóbbinak remek hegedüjátékához adott nővére kedves zongora kiséretet »Magyar népdalok«-ban s arattak pompás összjátékkal igen szép babért; majd az ujrázásnál előállott Rácz Károly bandája s képezett kiséretet ifj. Szilágyi Imre tüzes lélekkel s ügyesen kezelt hegedüjátékához.

* **Eljegyzés.** *Farkas* Elek posta igazgatósági tiszt bájos és kedves leányát *Etelkát* eljegyezte *Kepes* János oraviczai helyőrségi m. kir. honvédszázados.

* **Sub auspiciis regis.** A budapesti kir tudomány-egyetem április hó 4-én sub auspicius regis lesz doktorráavatás. *Lakatos* Gézát a jog- és állam tudományokból és *Királyfi* Gézát az orvos-tudományokból fogják doktorokká avatni. A királyt az ünnepélyes aktusnál *Zsilinszky* Mihály államtitkár fog képviselni.

* **Verekedő pásztorok.** *Petrucz* Kosztán és *Purtán* György *hosszuaszói* pásztorok a püspökségi uradalomban legeltették juhaikat. *Kecskés* Miklós urad. erdőőr ezt látva, felelősségre vonta őket. A pásztorok azonban puskatussal agyba-főbe verték az erdőőrt. A verekedő pásztorok ellen a vizsgálat megindittatott.

* **Halálozások.** Gyergyószentmiklósi *Jávosi* Sándor ny. kir. törvényszéki elnök, a vaskorona-rend lovagja stb. életének 69-ik évében, Nagy-Szebenben meghalt. *Varró* Domokosné szül. *Jánosi-Agotha* Anna atyját gyászolja az elhunytban.

*

Rákosi Károly folyó hó 24-én reggel 6 órakor, életének 51-ik évében elhunyt. Temetése f. hó 26-án d. u. 4 órakor lesz a Vizvezeték-utczai 101, sz. házból.

*

Igen nagy részvét mellett ment végbe *Demeter* Róza volt *Benkő* Sándorné temetése. A halottas háznál *Csák* Máté ev. ref. lelkész mondott megható imát, minek végeztével a szebbnél-szebb koszorukkal boritott diszes érczkoporsót a 4-es fogatu diszkocsin a központi temetőbe vitték, hol örök nyugalomra helyezték. A közeli rokonságon kivül koszorut adtak a következők: *Küchler*, *Ajtay*, *Hernigh* [*Strohmayer*, *Máthé* családok és *Kozák* György. A diszes temetést Weiszlovits A. és Fiai első nagyváradi temetkezési vállalata rendezte.

* **A féltékenység áldozatai.** *Dobos* Endre 23 éves péksegéd szeretőjével *Finzler* Karolin 19 éves hely nélküli cseléddel megszállott tegnap az Európa szálló 7-es számu szobájában. Ma reggel ½ 6 óra tájt 7 milliméteres forgópisztolylyal a leány halántékába lőtte, azután sziven lőtte önmagát. Helyszinére *Kemény* rendőrbiztos, *Szirmai* doktor közkorházi segédorvos és *Mayer* László dr. ker. t. orvos ment le. Finzler Karolint sebei bekötése után közkorházba szállitották. Daczára sulyos sérülésének t i. mind a két golyó a fejében van, a leány eszméleténél volt és elmondta, hogy szeretője féltékenységből fogott rá fegyvert és hogy előtte való nap is késsel fenyegette. Dobost, kinek a szivét roncsolta szét a golyó, a hullaházba szállitották.

—

Pannonia étterem és télikert.

Első minőségü **Dréher-féle KORONA-SÖR,** termelőktől beszerzett **kitünő BOROK;** továbbá izletes villás-reggeli **zóna szerint is kiszolgálva 20 fillérért.**

Tisztelettel

KARNER GYULA vendéglős.

x Kocsigyár. A régi Bodánszky-féle, eddig is jó hirnévnek örvendő kocsigyárat kitünő szakemberek vették át, kiknek minden igyekezetük oda irányul, hogy azt olyan mértékben fejleszszék, mely a legmagasabb igényeket is képes legyen e téren kielégiteni. Felhivjuk olvasóink figyelmét a czégnek lapunk mai számában közölt hirdetésére.

x Felhivjuk a t. olvasó közönség figyelmét **Mitteiler Ede** férfi-szabó mai számunkban közölt tárcza alatti hirdetésére.

x Mulató a Szabó vendéglőben. Szücs Laczi kitünően szervezett társulatát annyira megkedvelte már a nagyváradi közönség, hogy szinte bucsujáró hely lett a Szabó vendéglője, mely gyönyörü télikertté van átalakitva, a társulat egy nagyon kedves női taggal szaporodott, *Ricza Gizuska* egy nagyváradi szépleány lép fel esténkint, aki csak most lépett a bretli pályára, a társulat erőssége Szücsné Ilonka a kedves szubrett énekesnő, azonkivül fellépnek még *Haber* szájharmónikus müvész, ki remek számaival valósággal elragadja a hallgatóságot. Nagy hatással szokott énekelni *Papp* Ferencz, a jeles baritonista is, aki a nótakirály társulatának erőssége volt. A müsor utolsó és leghatásosabb száma *Farkas* Imre jeles poéta »Vén czigány« czimü melodiája, amit a direktor ad elő igaz szép hatással.

* Tisztelettel hivjuk fel, olvasóink szives figyelmét **Szirmai és Nagy** uri divatszabók mai számunkban közölt tárcza alatti hirdetésére.

x Felhivjuk t. olvasóink szives figyelmét *Debreczeni Lajos* jó hirü géplakatosnak a mai számunkban közölt hirdetésére.

x Bucsu előadás a *Lloyd-kávéházban* müködő *variette társulat* az összes tagok fellépével *ma szombaton* és *holnap vasárnap* nagy *bucsu előadást* tart uj és szórakoztató müsorrol, a n. é. közönség szives pártfogását kéri mély tisztelettel az igazgatóság.

Uj

butor-iparvállalat

és raktár

Nagyvárad, Szent-László-tér

Rimanóczy-ház (Holdas templom mellett.)

A napokban nyilt meg a mai kor minden igényeinek megfelelő **szalon, ebédlő, háló, fürdő, szálloda** és **kávéházi berendezési vállalatom** és **saját kárpitos-** és **asztalos müheiyem**, hol minden e szakmába előforduló munkák ugy hazánk, mint külföldön 18 éven át szerzett gyakorlati és elméleti képzettségem szerint saját vezetésem alatt készülnek.

Tisztelettel

Büchler Márton.

Helybeli és vidéki telefonszám 584.

A nagyváradi Kossuth-szobor.

A nagyváradi *Kossuth Lajos-szobor* gyüjtő és végrehajtó bizottsága a szobor-alapra beérkezett adományokról IV. kimutatását a következőkben teszi közzé:

110. számu *Miklóssi* Aladár ur ivéről kimaradtak a következő adományok: Steiner —·60, Liptay István —·20, Győry István 1, Mihutza Péter 1, Dank André, 1·50, Csuha Ilon —·40 korona. A 110. sz. gyüjtő iven befolyt adományok helyes végösszege 80 korona s igy 2 korona 66 fillérrel több, mint a II. kimutatás szerint volt.

20. számu iv. Gyüjtő: *Bodnár* János bádogos Nagyvárad. Bodnár János 5, Ujvári Vilmos 1, Ujvári Géza 1, ifj. Bodnár János 2, Bodnár Gusztáv 1 kor. Osszesen 10 kor.

21. számu iv. Gyüjtő: *Bogdán* József Nagyvárad. Bogdán József 10 kor. Összesen 10 korona.

23. számu iv. Gyüjtő: *Bujdosó* Lajos Nagyvárad. Bujdosó Lajos 2, Tomozer Mihály 2, Nagy Lajos 2, Juhász Benedek 2, Orbán Ferencz 2, Nagy Endre 1, Kiss Lajos 1, Kocsis János 1, Kovács I. 1, Kárpáty Miklós 1, N. N. —·40, Leitner Lázár 1, Klatser —·40, N. N. —·20, N. N. —·10, N. N. —·20, N, N. 2, N. N. —·40, Wágner O. —·60, Várnai —·20, N. N. —·20, Ster Ákos 2, N. N. —·40, Dévald Mihály 2, Makaly Imre —·60, Balog Ferencz 1, Roth S. József 2·60, Leitner Ferencz 1 kor. Összesen 29 kor. 70 fillér.

48. számu iv. Gyüjtő: *Katona* Mihály Nagyvárad. Katona Mihály 2, Stark Gyula 2, Jánosházy Antal 1, Szilágyi Tivadar 2, Medra Károly 2, Rechtné 1. Biró Márk 1, Bródi Fanni 1, Gábel Jakab 1, Vaday József 1, Scherades Friderika 1, N. N. —.20, dr Berkovits Ferencz 1, Leipnik Mihály 1, Rézné Eisele Etelka 1, Tóth Mariska 1, Lápossy Erzsébet 1, Nagy Dezső 1, Kovács János 2, Jelinek Géza 1, Budaházy Kálmán 1, Vomácska József 1, Borbély Márton 2, Molnár Etelka 1, id Katona Károly —.80 kor. Összesen 30 kor.

65. számu iv. Gyüjtő: *Milibák* József Nagyvárad. Milibák József 4 korona. Összesen 4 korona.

78. számu iv. Gyüjtő: *Palóczy* Károly Nagyvárad. Cs. l. 1., H. I. 1. F. I. 1, Répás Gábor 1, K. L. 1, Szitkovi 1, Csillag Sándor 1, Blau Sámuel 1, Sarkadi László 1, Bugner Lajos 1, Glück Gyula —.50, Megyeri István 1, Palóczy Károly 3 korona Összesen 15 korona 50 fillér.

106. számu iv. Gyüjtő: *Weisz* Lajos Nagyvárad. Weisz Lajos 2, Ölbaum Farkas 1, Glück Gyula 1 kor. Összesen 4 kor.

143. számu iv. Gyüjtő: *Léderer és Kálmán* r. t. Nagyvárad. Léderer és Kálmán r. t. 50 kor. Összesen 50 kor.

162. számu iv. Gyüjtő: *Főgymn. »Eötvös Önképző Kör.«* Nagyvárad. Az »Eötvös Önképző kör 10, Zobel Gyula 2, Sándor István 1, Reményi Géza 2, Berkes József 2, Lukács Endre 1, Nyiri István 1, Kernáts Ferencz 1, Középessy Emil 1, Miskolczy Hugó 2, Kiss Ernő 1, Hermány Gyula 1, Sajósy György 1, Hollósy Béla 1, Ternyei Ernő 1, Molnár Bálint 1, Sebestyén Gyula 1, Gerlach Jenő 1, Beöthy Andor 2, Frankó Jenő 1, Murin Miklós 1., Szt. József-intézet VIII. o. 3. Bozóky Lajos 2, Király Rezső 1, Szondi György 1, Rózsavölgyi József 1, Feiler György 1, Kováts Ernő 1, Fényes György 1, Gyémánt Ernő 1, Grósz Andor 1, Reiter László 1, Froták Arpád 1, Fekete Zoltán 1, Emődi Andor 1, Schwartz Jenő 1 kor. Összesen 54 kor.

231. számu iv. Gyüjtő: *3. sz. postahivatal* Nagyvárad. Gólya Béla 1, Váradi Béla 1, Farkas Illés 1, Lippert Béla 1, Reich Jakab 1, Schönfeld Mihály 1, Weiszberger Miksa 1, Soós Irén 1, Lédig Sándor 1 korona. Osszesen 9 korona.

232. számu iv. Gyüjtő: *Posta- és távirdaigazgatóság* Nagyvárad. Schöpflin Agost 3, Mittelman A. 3, Melcher Károly 1, Szücs József 2, Buhl Emil 2, Mészáros József 1, Soós Zoltán 2, Sándor Albert 1, E. Béla 1, dr. Enta Elemér 2, Zsdánszky László 2, Balogh István 1, Szilassy Sándor 1, Jarrop E. 1, Csanok Gusztáv 1, Tyll Gyula 1, Faragó Győző 1, Reindl István 1, Pulman István 1, Földes Vilmos 1, Liptai József 1, Laboncz Mihály 1, Fülöp István 1, Pásztor István 1, Isaák István 1, Spák János 1, Bognár József 1, Polacsek Antal 1, Veiterschüt József 2, Jux Hugó 2, Strobl Antal —.50, Kiss István 1, Világos József 1, Kuncz György 1, Kádár Odön 1, Petry János 1, Rutter Emil 3, Gál Elemér 5, N. N. —.50, Soós Jenő 1, Mayer József —.10, Kováts Kálmán 1, Fekete Lajos —.30, Tóth Lajos —.30, Sáfár József —.20, Pérchy József 1, Finta Gyula 1, Ferenczy Miklós 1, Szabó Anna 1, Berger József —.50, Hermann Dezső —.50, Dávid M. 1, Veress Erzsi —.50, Gáll Karolin —.50, Hodl K. —.50, Mutu András —.40, Szolnok I. —.50, Bányainé —.50, Pénzes János —.30, Sándor András —.30 fillér, összesen 67 korona 40 fillér.

235. számu iv. Gyüjtő: *Rechtné* B. Zsófia Nagyvárad. I. o. Osztályfőnök: özv. Személy Kálmánné, Grünfeld Ilona —.30, Gonda Otilla —.20, Weisz Lili —.30, Pehe Margit —.20, Weisz Elza —.20, Friedmann Margit —·20, Léderer Mariska —·60, Grósz Paula —·20. Padala Jolán —·10, Grünwald M. —·40, Waldmann Erzsi —·20, Pálffy Ida —·10, Nagy Sárika 1, Róz Irma —·40, Sulyok Gizella —·40, Grósz Juliska — ·10, Markovits Sári —·20, Pargesz Margit —·20, Plesz Anna 1, Edelmann Alice —·20, Leipnik Erzsike —·20, Weintraub Adél —·20, Kuczik Etelka —·10, Kakas Erzsi —·40, II. osztály, Osztályfőnök: Beleznay Antalné, Perlesz Vilma —·40, Diósi Margit 1, Matkó Ilona —·20, Doma Margit —·30, Lakatos Klára 1, Internátus II. o. növ. —·46, Hillinger Ilona —·20, Mandl Szeréna —·20, Kakas Irma —·40, Bige Berta —·60, Pelei Anna —·30, Weisz Anna —·20, Lengyel Teréz 1, Olgai Alicze 1, Freiberger Margit —·20, Poynár Mariska 1, Vetzler Margit —·10, Reich Laura —·20, Kiss Mariska —·20, Középesi Piroska —·40, Molnár Irma —·40, Friedler Margit —·20, Szücs Ilona —·20, Rótha Anna —·40, Weisz Jolán —·20, Rácz Ilona —·20, III. osztály növendékei. Osztályfőnök: özv. Tóth Mihályné. Blum Szidi —·40, Várnai Alicze —·14, Mezey Irma —·20, Felischer Jolán —·20, Domokos Ilona —·20, Erdős Esztike —·20, Berory Gabriella —·20, Kovács Ilona —·20, Szondy Zsuzsa —·20, Damsa Róza —·20, Feiler Anna —·40, Szappanyos Irén —. 20 Szappanyos Erzsi —. 20, Bleier Stefi . 20, Weisz Frida —. 20, Rosenfeld Nina —. 20, Faludi Olga 1, Szondi Margit 1, Bancsik Mária —. 20, Popper Irén —. 40, Kemény Sári —. 20, Rosenfeld Róza —. 20, Váradi Stefi —. 40, Kajári Klára —. 30, Antalfi Margit —. 20, Klein Teréz —. 30, Nagy Vilma —. 40, Laszkay Adél —. 40, Diószegi Irma — 40, Grósz Róza —. 30, Freiberger Boriska —. 40, Reich Margit —. 20, Dániel Margit 1, Rendes Etelka 1, Reményi Elza 1, Szobi Etelka 1. Koszta Juliánna —. 20, Steiner Irma —. 20 Petri Margit —.10, Seffer Teréz —.20 — Ferencz Ilona —.20, Glanzmann Elza, —.20, IV. osztály növendékei. Osztályfőnök: Rechtné B. Zsófia. Figlór Veronka —.60 Hegedüs Gizella —.20, Rácz Rózsi —.40, Papp Eszter —.20, Katona Erzsike —.40, Lam Francziska 1, Verebély Irén —.20, Kecskeméthy Margit 1, Nagy Erzsébet Lévai Karola, Falusi Margit, Kohn Erzsébet, Kovács Róza, Alföldi Ilonka, Kolling Jolán, Böszörményi Etel, Szigeti Vilma, Liebermann Paula 20—20 fillér, Végh Erzsébet —.60, Kerekes Vilma —.50, Breider Erzsébet —.60, Eszenyi Ilona —.40, Lőrinczy Laura —.70, Friedmann Háni —.20, Vicsay Etel —.30, Fazekas Róza —.20, Erdélyi Ilona —.30, Suhák Erzsébet —.40, Csathó Gizella —.40, Reichard Erzsi —.20, Aufricht Klári —.60, Jung Margit —.60, Benkő Jolán —.40, Ambrus Margit —.40, Kemenczky Margit —.40, Löbl Ilonka 1, Guttmann B. —.20, Háber Hermin —.20, Izsák Berta —.20, Altnőder Margit —.40, Grósz Margit —.20 fillér, összesen 50 korona.

IRODALOM.

Óh ne nézz rám!

Kedves szép lány miért is jársz erre?
Miért mosolyg szemed a szemembe?
Fáj mosolyod, mert kis leveledről
Azt hallottam: más lakába repül.

Vagy csak repül? s ma már ennek vége?...
Hogy ha igy van: vigásztalj meg véle.
Ha megtennéd hej beh jó is lenne,
Árva szivem reménytől repesne.

De ha nincs igy: akkor ne járj erre,
Ne önts reményt hiába szivembe
Igy lelkem majd egyszer tán elfeled
Óh ne nézz rám! akkor Isten veled!

Religió. A Religió tegnapi számában *Zubriczky* Aladár dr a múlt évben megjelent hittani irodalomból a kegyelemről, szentségekről és utolsó dolgokról szóló müveket mutatja be, dr *Nemethy* Gyula folytatja archeologiai tanulmányát a középkori miseruháról, *Pataky* Arnold pedig, aki egy felévet a löweni kath. egyetemen töltött, erről az egyetemről ir érdekes dolgokat. A Religió előfizetési ára egész évre 10 kor. Megjelenik Budapest (IV. Papnövelde-u. 8. sz.)

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Szombat: d. u. A szaharai konzul. Este János vitéz.

Vasárnap: d. u. Gyimesi vadvirág. Este Mulató Istenek.

Hétfő: Katalin.

Kedd: Az arany patkó (uj).

Szerda: Az arany patkó.

Csütörtök: Vándorlegény.

Péntek: Tosca.

Szombat: Jótékonyczélu előadás a Kossuth-szobor javára. A darabot hétfőn határozza meg a bizottság.

Vasárnap este: A Hajduk hadnagya.

Uj szereposztások.

(Történik egy vidéki kisebb városban mai napság — a szereplők, az igazgató és a titkár — szinhely az iroda.)

Igazgató: Na mit szól hozzá?

Titkár: Nagyszerü! Hisz azt tudni lehetett.

I.: Na lássa! Mondtam én mindig, hogy kevés direktorban van ugy kifejlődve a müvészi érzés, mint bennem.

T.: Oh azt nem is vonta kétségbe senki. Csak . . .

I.: Mit megint csak? Már maga is renitenskedik? Hát nem nagyszerüen van összeegyeztetve az én sistémám, melylyel a müvészetnek és a haszonnak is eleget teszek.

T.: De mennyire! Kivált ezek az uj szereposztások. Tulajdonképen mindjárt az első szereposztásnál, mikor előadtuk János vitézt Agh Nellinek kellett volna Ilust kiosztani.

I. Dehogy! Mindig tartogatni kell valami ütő kártyát. Tudja most mi a tervem?

T. Ujabb terv!? Csupa fül vagyok.

I. Modernné teszem a János vitézt. Manapság már nem a fiatalok, hanem az öregek birnak vonzó hatással. Náluk még van erő! Öreg ember nem vén ember!

T. Micsoda kolosszális eszme!

I Az! De majd csak tudja meg. Na hát a legközelebbi előadásnál, megint uj szereposztás lesz. Paprika Jancsit . . .

T. Micsodát kérem?

I. Hát Paprika Jancsit a «János vitéz» főszerepét . . .

T. Bocsánat, de az Kukoricza Jancsi.

I. Kukoricza? Persze, persze, na az mindegy! Tehát ezt a Kukoricza Jancsit most magamnak fogom kiosztani. Nézze majd meg azt az eredeti felfogást, alakitást ahogy én fogom előadni. Egy jóságos öreg obsitos huszár fogja az Ilusnak, Ágh Nellinek a szivét elhóditani.

T. Nagyszerü! Igazgató ur — ön egy lángész.

I. Az! Hát ha még megtudja a többi terveimet.

T. De . . . jutott valami az eszembe! Izé... A Kukoricza Jancsi partiturája . . . hogy is mondjam . . . na igen . . .

I. Az éneket gondolja? Csekélység! Ha lehet ágyuval lőni, ostort pattogtatni a szinfalak mögött, miért ne lehetne énekelni?

T. Igaz. És igy kár is volna már több ujdonságot keriteni. Az eddig előadott ujdonságokat uj szereposztásokkal fogjuk felfrissiteni.

I. Nem, azt még sem lehet tenni. Majd elő fogjuk még adni a »Portugált«. Ne mondják, hogy nem törődöm a közönség érdekeivel. Mert tudja, már olvasom a lapokat is.

(Puby.)

Az „arany patkó" lesz a szinház legközelebbi premierje. Kádelburgnak az «Arany patkó» czimü pompás vigjátéka lesz a premierje, amely a budapesti vigszinházban egymásután, több mint 40-szer került szinre, kedden márczius hó 28-án lesz a premierje a Szigligeti szinházban. — A szinház igazgatója nagy gonddal rendezte be a darabot, s a legkisebb szerep is elsőrendü kézben lesz. A darab főszerepeit: Somogyiné, Örley Flóra, T. Pogány Janka, Berlányi, Hidy, Agnelly, Tóth, Krasznai, Bognár, Tihanyi játszák.

A Kossuth-szobor javára rendezendő jótékony czélu előadás szombat, április elsőre van ez idő szerint tervezve s a szinre kerülő darab végleges megállapodása tárgyában hétfőn határoz a bizottság.

ZENE.

Beethoven hangverseny.

A nagyváradi »Harmónia« zeneegylet 1905 évi április hó 2. napján délután 5 órakor a Kereskedelmi Csarnok disztermében Heldenbergi Elsa hegedümüvésznő közremüködése mellett »Beethoven« hangversenyt rendez, melyre Nagyvárad-város közönségét tisztelettel meghivja az egyesület igazgató választmánya. A helyárak 4 K. 3 K. és 2 koronában állapittották meg melyek Sebő Imre főutczai könyvkereskedésében előre válthatók.

*

Kérelem a Beethoven hangversenyen közremüködő urhölgyekhez és urakhoz:

Az egyesület fuvós részszel kiegészitett teljes zenekara az egyesületi vegyes énekkar közremüködésével vasárnap d. e. ½11 órakor

a községi polg. fiuiskolában levő zenetermében összpróbát tart, melyre a közrmüködőket a Beethoven hangversenyen előadandó müvek begyakorlása és a névsor pontos összeállitása czéljából teljes számban megjelenni kéri az igazgató választmány.

—

Két leányról *Várady* Aladárnak, a kitünő zenetanárnak és zeneszerzőnek, kinek alkotásait már jól ismeri a nagyváradi közönség. a közelnapokban fog megjelenni egy népdala melynek czime lesz *két lányról.* A szöveget Feldmann Erzsike irta.

A zeneiskola hangversenye. A Nagyváradi Zenekedvelők Egyesülete által létesitett és fentartott nyilvános zeneiskola XIX. (a jelen tanévben második) hangversenye igen élvezetesnek igérkező müsorral április 9-én, d. u. 4 órakor az egyesület helyiségében (Nagypiacztér közs. polg. fiuiskolai épület II. emelet 31. ajtó) fog megtartatni. A müsort legközelebb közöljük.

Igazságszolgáltatás.

—

Elitélt gyujtogató.

— Esküdtszéki főtárgyalás. —

A nagyváradi királyi törvényszék, mint esküdtbiróság tegnap egy gyujtogatási pert tárgyalt. *Zsunkán* Pál és *Janku* Juon kisházai lakosok voltak a vádlottak, kiket azzal vádolt a királyi ügyészség, hogy 1904 november havában Kisháza községben felgyujtották *Vesze* Simon házát, mikor abban többen tartózkodtak a házbeliek közül.

A tárgyalás elnöke dr. *Sulyok* Béla volt; szavazóbirák Horn Lajos és *Szegedy* Gáspár voltak. A vádat *Baróthy* Pál királyi alügyész képviselte; a vádlottakat Dr. *Zigre* Aurél és *Mandel* Béla dr. védték.

Csulyok elnök megnyitva az ülést a vádlottakat hallgatta ki, kik tagadták a terhükre rótt cselekményt. Az elnök felmutatta a vádlottaknak a vizsgálat során tett vallomásukat, melyben beismerték a terhükre rótt cselekményt.

A tanuk egyrésze érdektelen vallomást tett, a többiek pedig Zsurkán bünösségét igazolták

A kérdések feltevése és a perbeszédek után határozat hozatalra vonultak vissza az esküdtek, kik rövid tanácskozás után meghozták verdiktjüket. Az esküdtek *Zsurkán* Pált gyujtogatás büntettében bünösnek találta, mig *Janku* Juont felmentették a vád alól. A törvényszék az esküdtek határozata alapján Zsurkán Pált 2 és fél évi börtönre itélte.

Az itélet ellen a védő semmiségi panaszt jelentett be.

IPARÜGYEK.

—

Elöljárósági ülés.

Az ipartestület elöljáróságának márczius hó 23-án tartott rendes havi ülésén megjelentek:

Bertsey György elnök, Andriska Károly, Óváry Lajos alelnökök, Bodnár János, Czeglédi Jeremiás, Fodor Lajos, Gődény Sándor, Kadlecsik Sámuel, Köblös Ferencz, Molnár János, Peller Ferencz, Polonkay Gyula, Sinka László, Széles Lajos, Tátray Sándor, Urán Mihály, Voszka Ferencz elöljárók, Iványi István pénztárnok, Jankovich János jegyző.

A február havi ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesitése után az elnöki jelentése következett, melyben a hivatali ügyek elintézése, a havi pénztári számadások vizsgálata ösmertetett, elnök inditványozza, hogy kéressék fel a képviselőházi egyesült ellenzéki párt elnöke, az önálló vámterület létesitése és az iparosok választói jogának általános kiterjesztése tárgyában, a választások előtt tett programm szerinti megvalósitása iránt. A felolvasott kérvény elfogadtatott, annak az ország nagyobb ipartestületeivel leendő közlés és hozzájárulás czéljából leendő kinyomatása elhatároztatott.

Az elnöki jelentés azon része, mely a nyugdijegyesület szabályának kidolgozására kiküldött bizottságba a jegyzői teendők végzésére a főjegyzőt jelöli ki, elfogadtatott s arról a bizottság elnöke hozzájárulás végett értesittetni, illetve felkéretni határoztatott.

A pénztári jelentés szerint február hóban a bevétel 2926 korona 15 fillér, a január havi maradvány 3220 korona 35 fillér, összesen 6146 K 50 f. a kiadás 1700 K 61 f. a maradvány 4445 K 89 fillér volt.

Elnök bejelenti, hogy ipartestületi betegsegély pénztár felügyelő bizottságába elnöknek Szilárdky Ernő, helyettesnek Peller Ferencz választattak meg.

A rendőrkapitányi hivatal, mint elsőfoku iparhatóság értesitése a január hóban tartott közgyülés jegyzőkönyvében foglalt határozatok jóváhagyásáról.

A Veszprémben megtartott iparos kongresszus jegyzőkönyve.

A szobafestő iparosok szakosztályának alapszabályai tudomásul vétettek.

Az ipartestületi menház javára a Biharmegyei Takarékpénztár 50 K, a biharmegyei kereskedelmi bank 50 K, a nagyváradi takarékpénztár 25 K, az általános takarékpénztár 15 K adományaiért és a kereskedők és iparosok hitelszövetkezete által a nyugdij-alapra küldött 20 korona adományért köszönet szavaztatott.

Négy kérvényre segélyek, 12 rendü számlára 318 korona és 91 fillér lett kiutalva.

TANÜGY.

—

Pályázat ipariskolai óraadói állásokra. A jövő 1905—6-ik tanévben az ipariskolában a következő óraadói állások töltetnek be:

Földrajz-fogalmazás	heti 2	órán	II-ik osztályban.
Természettan-számtan	« 2	«	II-ik «
Fogalmazás	« 2	«	III-ik «
Szabadkézi-rajz	« 1	«	II-ik »
Kádár-rajz	« 2	«	III-ik «
Fémipari-rajz	« 3	«	a segédek tanfolyamán.

Pályázatok a nagyváradi iparoktatási bizottsághoz intézve márczius hó végéig az ipariskola igazgatóságánál adandók be. Nagyvárad, 1905. márczius 22-én. *Ragány* János, iparokt. bizotts. elnök.

SPORT.

—

A nagyváradi helyőrség vivóversenye és akadémiája.

Élénk kardcsattogástól volt hangos tegnap a kereskedelmi csarnok nagy terme. A helyőrség tisztjeinek legjobb vivói mérték össze kardjaikat, hogy megmutassák a legszebb férfi sportnak, a vivásnak eredményét, melyet a folytonos gyakorlással, ügyes mester vezetése mellett el lehet érni. Gyönyör volt nézni, amint két jó vivó egymással szemközt perczekig küzdött, hogy ellenfelének egy »voltot« beadjon. A verseny reggel 9 órakor kezdődött osztályozási mérkőzéssel s 14 versenyző közül a 8 legjobb vivó két csoportban körvivást tartott, melynek eredménye a következő:

It csoport. I. dij egy bronz Gladiator. Özv. Des Echerolles Kruspér Sándorné ajándékát *Cavallár* főhadnagy nyerte meg. II. dij ezüst czigarette tárcza *Rapp* tiszthelyettes. III. dij bronz szobor *Graczer* hadnagy. IV. dij ezüst szivartárcza *Maxon* huszárkapitány.

II. csoport. I. dij utazó készlet Somogyi főhadnagy. II. dij ezüst czigaretta tárcza Zechentmayer százados. III. dij ezüst czigaretta tárcza Stochmal hadnagy. IV. dij szivartárcza Szüts hadnagy.

A 8 nyertes névsorából feltünő, hogy legnagyobb része és pedig: Cavallár, Rapp, Maxon, Somogyi, Zechentmayer és Szüts a helybeli torna- és vivókör tagjaiból kerültek ki, a mesterüknek Orbán Sándor honvéd vivómesternek szakszerü és ügyes iskolájáért a legméltóbb elismerés. Szolgáljon ezuttal e szép eredmény buzditásul a sportkedvelő fiatalságnak. A versenyt délután 4 órakor akadémia vivás fejezte be nagyszámu és előkelő közönség érdeklődése mellett. Az akadémián, melyet Hausner százados vezetettt, következő párok vettek részt:

Somogyi—Szüts kard, Stochmal—Zechentmayer kard, Cavallár—Grazer kard, Reisinger—Orbán tőr, Maxon—Rapp kard, Cavallár—Guzmann kard, Reisinger—Orbán kard.

Gyönyörü látvány volt, a mikor két ügyes mester Reisinger és Orbán állottak egymással szemközt s mindkettő ügyes mozdulataival igyekezett nemes ellenfelét elérni, szép volt még a Cavallár és Guzmann közötti atsaut is, a hol mindkettőjük ereje és ügyessége feltünő volt.

Bárha eme buzditás sikerrel járna s minél többen keresnék fel ezentul városunk ifjai közül a tornakört, hol ezen gyönyörü férfias sportot oly szépen fejlesztik. *Jelinek Géza.*

TÁVIRATOK.

—

Házelnökség a király előtt.

Budapest, márcz 24. (Saj. tud. táv.) *Justh* Gyula ma délelőtt visszaérkezett Olaszországból és átvette az elnöki teendők teljesitését. Mivel pedig a Ház elnöksége még mindezideig nem tisztelgett a királynál, Justh Gyula kérdést intézett a kabinetirodához, hogy Őfelsége mikor lenne hajlandó fogadni az elnökséget. A telefonon érkezett válasz szerint a király márczius 27-én, délelőtt 11 órakor fogadja a Ház elnökségét.

Szakadás a szabadelvüpártban.

Budapest, márcz. 24. (Saját tud. táv.) A szabadelvüpártot fenyegető válságról most már pozitiv formában is beszélnek. Tény ugyanis, hogy *Szentiványi* Arpád lakásán, majd később a Pannoniában összejövetelt tartottak a szabadelvü képviselők s eddig már *negyvenketten* aláirták a kilépési ivet arra az esetre, ha az inparlamentáris müködés első jelét észlelik. S remélik, sőt bizonyosra veszik, hogy ebben az esetben már nyolczvanra is fog szaporodni a kilépők száma. A készülő válságról tudomása van Tiszának is.

A király a gazdasági kérdésekről.

Budapest, márcz. 24. (Saját tud. táv.) Politikai körökben a királynak egy érdekes nyilatkozatát kolportálják, amely élénk világot vet a felség nézetére a gazdasági különválást illetőleg. A király e szerint a következőket mondotta volna:

— Hát döntsön ebben is a többség. Magyarország főldmüves állam s a gazdasági kérdés megoldásának miként je első sorban is őket illeti. Azonban a gazdaközönség, az agrárius többség már megnyilatkozott a közösség fentartása mellett s én ebből azt következtetem, hogy a közösség fenntartása ezen a téren is, — az ország érdekében áll.

A czenzura eltörlése.

Pétervár, márcz. 24. (Saját tud. táv) A sajtóbizottság 23-iki ülésén a többség az összes könyvek előzetes czenzurájának megszüntetése mellett nyilatkozott.

Kisérletek a koalicziò megbontására.

Budapest, márcz. 24. (Saját tud. táv.) A koalicziò megbontására a két hónapos szép összetartás után is egyre folytatják a szétrobbantási kisérleteket. Legujabban a néppárt elidegenitését kolportálták azzal a kommentárral, hogy Rakovszky a vezérlő-bizottság utolsó ülésén már nem is volt jelen. Természetesen ez éppen ugy nem való mint a többi hiresztelések, mer Rakovszky István igenis részt vett az utolsó ülésen is s magáévá tette a hozott határozatot annyival is inkább, mert a Felség előtt is kifejezést adott ama nézetének, hogy katonai engedmények nélkül a válság megoldhatlan.

A román válaszfelirat.

Bukarest, márczius 24. A kamara 97 szóval öt ellenében elfogadta a trónbeszédre adott válaszfeiratot.

A czár a háboru mellett.

Budapest. márczius, 24. (Saját tud. táv.) Pétervárról jelentik, hogy a czár elnöklése mellett a Carszkoje Selóban szerdán haditanácsot tartott, a melyen a czár határozott akaratára a *háboru folytatását mondta ki.*

NYILTTÉR.

Dr. Schwartz Illés

nő- és gyermekorvos,

RENDEL: d. e. 8—9-ig
d. u. 2—4-ig

Kossuth Lajos-utcza
(Mezey-ház)

KIADÓ

egy üzlet és ugyanott egy **utcai lakás augusztus 1-tol.**
Ertekezhetni Teleki-utcza 28. szám alatt.

Figyelem!

Budapesti kézimunka czipők.

Értesitem a n. é közönséget, hogy a tavaszi áruk u. m: bel- és külföldi *kalapok, nyakkendők, zephir* és *batiszt-ingek, czipők,* *utazó-* és *sport-czikkek* megérkeztek s áruházamban igen jutányos árban beszerezhetők.

Tisztelettel:
Szép Mihály,
Fő-utcza, (Bazár-épület.)

Kezztyük, esőernyők és sétabotok.

LOVACRIN mesés hajnövesztőszer főraktára.

ERTESITÈS.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemü közönséget, hogy

német szücs-üzletet nyitottam, raktáromon mindenkor e szakmába vágó készmunkák kaphatók és megrendeléseket gyorsan és pontosan készitek el a legjutányosabb árak mellett, ugyszintén szőrme-árunyári megőrzésre és annak gondotzását elfogadom.

Üzletem tűz ellen biztositva van.

A nagyérdemü közönség szives pártfogását kérve maradtam
tisztelettel:
Zimányi András,
Nagyvárad, Szinház- és Apácza-utcza sarkán
(Dr. Adorján-palota.)

Szóbel Adolf

női ruha és confectió készitési müterem
Nagy Sándor utcza 4.

Ajánlja a szakmájába vágó női ruhák divatos elkészitését, u. m. utczai és estélyi toalettek, angol és franczia szabásu ruhákat, costümöket, felöltőket mindennemü fazonban.

Vidéki megrendelőktől ruhaderék beküldése kivántatik mérték helyet.

Kitünő tisztelettel:
Szóbel Adolf,
angol és franczia női szabó.

Özv. Jüngling Józsefné

állandó nagy raktára *varrógép, kerèkpár alkatrész- és felszerelésekben*
NAGYVÁRAD, Fő-utcza. (Bazár épület).

Nagy választék *acetylen-lámpa légtömő és gummiköpenyben.* Szakszerüen berendezett ***nagy javitó MÜHELY*** *Emalirozás, nickelezés* és bárminemü ***javitások*** pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

Carbit napi árban!

A legjobb gyártmány
Atilla, torpedó, Bock, és Hollender-féle

kerékpárok

vannak állandóan raktáron.

Becses pártfogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel

özv. Jüngling Józsefné.

Nincs lehetetlenség!
Ez már igazán ritka alkalom.
Használja is azt ki minden vevő!

Ilyen ritka alkalom rég volt és soká lesz hogy még **órát** és **ékszert** is gyári áron alól lehessen beszerezni. Miért? Mert a napokban a Klein-féle óra és ékszer raktáron levő tárgyakat árverésen megvettem. És igy mindenki kevés pénzért szép **ajándékot** vásárolhat. Nagy tömeg óra, arany és ezüst gyürük, fülfüggők, lánczok, karpereczek, joujouk, evőeszközök, stb kerülnek eladásra. Továbbá szemüvegek, viz-, láz-, és szoba-hőmérők leszállitott árban. Törött vagy ócska aranyat vagy ezüstöt pénzért, vagy cserébe a legmagasabb árban beváltom. Ora, ékszer és látszer javitás pontosan, jótállás mellett elkészittetik. — Minden verseny kizárva.

FREUND BENJAMIN

müórás, ékszer- és látszerész.

Nagyvárad, Fő-utcza, Széchenyi szálloda.

REGÉNYCSARNOK.

PENELOP. 22

Angol regény.

— Ha ugy lesz, meg fogok róla emlékezni, — felelt vidáman a doktor.

Farnham kisasszony komoly, majd szomoru, merengő tekintettel nézett az ifjura.

— Szakasztott az apja! mondá szomoruan.

— Az atyám! Hogyan? Hát kegyed ösmerte az atyámat? És soha még csak nem is emlitette előttem! — szólott Alick élénken s örült, hogy másra vihette át a társalgás fonalát.

— Igen, ösmertem. Majd egyszer elmondom: miképp és mikor találkoztunk.

VI.

Egyik februáriusi estén Penelop, szőke fejét lehajtva, megint a zongoránál ült, Graham századossal, ki a kandalló tüzének világánál egyre a billentyükön játszó kis kezeket nézte. Graham már hat hét óta volt a Chartres kastély vendége s még csak nehány napot szándékozott ott tölteni.

Vajjon búsul-e a miatt Penelop, hogy ő távozik, azt szerette volna minden áron kiolvasni szeméből, de nem sikerült. Arra kérte tehát a leányt hogy énekelje el megint azt a dalt, melyet annyira szeret, a melyet ajakáról először hallott, mikor megérkezett: „Oly gyöngéd és hü, Douglas, Douglas!“

Penelop arca árnyékban volt, s a tüz csakis kezére és hajára vetette olykor fényét. A világért sem nézett volna az ifjura, hanem a zongora felé hajolva, kissé remegő hangon énekelte az óhajtott dalt.

Mikor a dal e sorához ért: „Oly gyöngéd leszek és hü, Douglas!“ Graham százados hirtelen megfogta a leány kezét, s igy szólt:

— Ha ezt ugy igazán komolyan tudná nekem mondani, én lennék a világ legboldogabb embere.

Penelop nem felelt, de észrevehetően gyorsabban lélegzett, s fejét mind lejebb-lejebb hajtotta.

— Haragszik rám? kérdé Graham, remegő hangon, mely tisztán elárulta érzelmeit. — Nem tehetek róla, de szeretem. — Oh Penelop, Penelop, hát még csak feleletre sem tart méltónak?

A leány egyre makacsul hallgatott s mindjobban elhuzódott az árnyékka.

— Penelop, édes Penelop, egész lelkemből szeretem magát! szólott Graham ujra, de már a reménytelenségtől megtört hangon.

Még mindig kezében tartotta a hallgató leány kezét, talán egy kissé erősebben szoritva, mint illett — kétség és remény között várva válaszát — mikor egyszer azt érezte,

hogy forró könycsepp hull rá, melyet egy másik és ismét másik követett.

Douglas felsóhajtott, tudta, hogy nyert ügye van és valóban, ott az esthomályban, megvallotta neki Chartres Penelop, hogy szereti s megigérte, hogy a felesége lesz.

Nehány órával később Penelop pompás báli ruhában lépett a szalonba; fehér selyemruháját könnyü fehér tüll boritotta s a redők imitt-amott bóvirágfüzértekkel voltak föltüzve, mig karján, nyakán és szőke fürtjei között gyöngyök ragyogtak. A mint a belépő Douglast meggillantotta, lesütötte szemét.

— D ágám, oh be szép vagy! susogta Douglas fülébe, bár még senki sem volt rajtok kivül a teremben.

Olyan közel hajolt imádottjához, hogy csaknem érintette Penelop égő arcát, mely a kedves hizelgés hallattára sugárzott a boldogságtól.

Ebben a pillanatban nyitott ke Algy.

— Penelop, ejnye de kicsipted magad! — kiáltá. — Állj elő már na, hadd üzzelek meg amugy Isten igazában. Ejha!

— Algy, felöltözött már a papa? Tudod? hogy Woodland egy egész órajárásnyira van?

— Ne félj nem késünk el. Ugy látom, nagyon nehezen várod már, hogy ujabb hóditásokat tégy. Na az igaz, hogy nekünk, szegény férfiaknak, ugyancsak kevés reményünk lehet a diadalra, ha veletek asszonyokkal keveredünk harcba.

Penelop nevetett — de hirtelen elpirult, a mint tekintete Graham századoséval találkozott.

Algy végigmézett rajtuk, aztán egészen elkomolyodott. Mikor az előszobába értek, karon fogta Douglast.

— Pajtás, mi történt? Ugy látom, elraboltad a hugomat!

Douglas feléje fordult s boldogan csak ennyit mondott:

— Algy, eltaláltad!

— Douglas, Isten a tanum, senkinek sem adnám szivesebben testvéremet, mint neked. Azt hiszem tevé hozzá keserüen — majd a viszonyok az én dolgomnak is más fordulatot adnak.

Douglas keményen megrázta barátja kezét:

— Bátorság pajtás, bátorság, egyedül tőled függ minden — mondá biztatva.

(Folyt köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Értéktőzsde.

Budapest, márcz. 24.

Oszrákhitelrészvény — — —	512.94
Magyar hitelrészény — —	806.50
Leszámitoló bank — — —	464.50
Rimamurányi — — — —	514.—
Osztrák-m. államvasuti részvéuy	649.—
Közuti vasut — — — —	569.50
Városi villamos vasut — —	339.—

A gabonatőzsde határidői.

Budapest, márcz. 24.

Buza ápr.-re — — — —	18.52
Buza máj. — — — — —	18.36
Rozs ápr.-re — — — —	14.84
Tengeri májusra 1905. — —	15.34
Zab ápr.-ra — — — —	15.05
Repcze aug.-ra — — — —	23.40

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1905 márcz 24-én.

Magyar aranyjáradék 4% — — —	118.70
Magyar koronajáradék 4% — — —	98.10
Magyar koronajáradék 3½% — —	89.45
Magyar földtehermentesitési kötvény 4%	98.75
Horváth-szlavon földtehermentesitési kötvény	98.50
Magyar nyeremény sorsjegy-kölcsön —	222.75
Titza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön —	17.2—
Osztrák járadék papirban — — —	100.30
Osztrák járadék ezüstben — — —	100.60
Osztrák járadék aranyban — — —	1.20
Osztrák korona járadék — — — —	100.50
1860. oszt. államsorjegyek — — —	157 75
Osztrák-magyar bankrészvény — — —	16.42
Magyar hitelbank részvény — — —	78750
Osztrák hitelbank intézeti részvény —	676.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény —	659—
20 frankos arany (Napolendor) — —	19.05
Német birodalmi márka — — — —	117.30
London vista — — — — — —	250.02
Páris vista — — — — — —	9.52
20 márkás arany — — — — —	232.20

A szerkesztésért felelős:
Dr. VUCSKICS GYULA.

MOLNAR LAJOS
Nagyvárad, SCHLAUCH-TER 18. sz. lakos
ajánlja:
saját termésü
nagyváradi- és ménesgyoroki-borait
palaczkosan és hordóban.

Hordóborok:

Nagyváradi uj-bor, fehér	Hl-je	18 forint
Ménesi vörös-bor, ó	»	50 frttól feljebb
Ménesi sauvignon fehér csemegebor	»	80 forint

Üvegezett borok:

Nagyváradi uj fehér bor	1 lit. üveg		—·32 »
» kó » »	1	»	—·40 »
1900-as ürmösr ó »	1	»	—·40 »
Ménesi Kadarka, vörös	0·7 lit. palaczk		—·90 »
» Cabernet »	0·7	»	1·— »
» Sauvignon	0·7	»	1·10 »
» »	0·5	»	—·75 »

Tiz üvegen felüli rendelést házhoz szállitok.
Telefonszám: 406.

Uj kefeüzlet.

Tisztelettel van szerencsém a nagy érdemü közönség tudomására hozni hogy a Zöldfa-utczába több években át *fennálló kefe-üzletemet Szent-László-térre, Rimanóczy házba, a Holdas templom mellè helyeztem át.* Ezekután a n. é. közönséget felkérem hogy szives párt fogásokkal szerencséltetni szivesked-jenek. Tisztelettel.

Bauer Victor,
kefe-kötő mester

A több mint félszázad óta fenálló
LE CONSERVATEUR
franczia életbiztositó és kiházasitó intézet leányoknak hozományt, fiuknak kezdő üzleti tőkét, szülőknek nyugalmas aggkort biztosit
csekély évi befizetés alapján.
Az intézet kimutatott tőkéje
482 millió korona
Orvosi vizsgálat nincs!
Magyarországi igazgatóság
Budapest, VII., Kerepesi-ut 30. szám.

Alapittatott: 1850-ben.

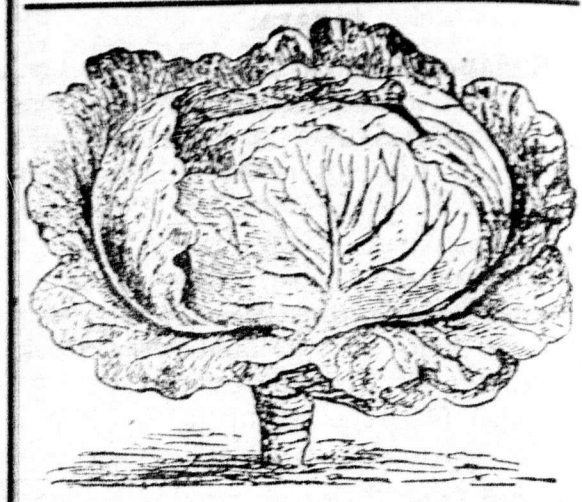

Van szerencsém a nagyérdemü gazdaközönségnek ajánlani *legkitünőbb*

MAGVAIMAT.

Valódi eredeti kitüntetett
takarmányrépa-fajokat.
Valódi oberndorfi kerek sárga; Mammuth óriás, vörös, eckendorfi, Olajbogyó palaczkalaku, hosszu.
Államilag vizsgált arankamentes franczia és magyar luczerna, stiriai vörös lóhere.
Pázsit diszfü-vegyülék.
Angol perje, muhar, bükény, paprikaköles, len- és kendermag.
Különféle gazdasági magvak.
A legjobb konyhakerti virágmagvak és gumók.
A t. gazdaközönség b. megrendeléseit a legnagyobb készséggel várva maradok
kiváló tisztelettel
DELL'ORTO KÁROLY
magkereskedése
a „ZÖLD KOSZORU"-hoz
Nagyvárad, Szt.-László-tér.
Képes árjegyzéket kivánatra bérmentve küldök.
Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesitek csomagolási költség nélkül.

Hirdetések

jutányos áron felvétetnek a „TISZÁNTÚL" kiadóhivatalában.

4 pár czipő
csak 5 koronáért Nagy mennyiségü czipőáruk beszerzése folytán, mig a készlet tart, **hallatlan olcsó** áron adatnak el. Es pedig: 1 pár füzős férfi-czipő, 1 pár füzős női czipő barna vagy fekete bőrből, erős, szögelt bőrtalppal, továbbá 1 pár elegáns férfi divatczipő, 1 pár női divatczipő, nagyon csinos és elegáns viselet, mind a 4 pár 5 koronáért kapható. Megrendeléseknél elegendő a hosszuság mértékét jelezni. A szétküldés utánvétel történik. Czipő kiviteli ház **A. Gelb, Krakau, Nr. 75.** Nem tetszés esetén az áru kicserélhető, vagy a pénz visszaadatik. A rizikó tehát ki van zárva.

Nagy magtár kiadó.
Várad-Velenczén a volt, Wienberger-féle telepen. Ertekezhetni a KALAPGYÁRBAN Fried änder Hermannál. Telefon: 143.

Olcsó kölcsön

Tisztelettel értesitem a pénzkölcsönt kérő t. feleket, hogy Mészáros utcza 2. sz. a. (Köröspart, Stiedl-féle ház, szemben a Rimanóczy szállodával)

bankbizományi és hitelforgalmi irodát

nyitottam. A pénzpiacz terén banktisztviselői és 12 éven át volt takarékpénztári titkári állásomban nyert bő tapasztalatok, valamint előkelő bankok képviselete alapján:

1. Jelzálog és hosszu törlesztéses kölcsönöket (melyekben a tőke és kamat is benn foglaltatik) 10—50 évre a lehető legrövidebb idő alatt és legalacsonyabb kamatláb mellett minden előzetes dij és költség nélkül folyósittatok;

2. régebbi tartozásokat olcsóbb kamatu kölcsönökkel cserélek fel.

3. köztisztviselőknek, katonatiszteknek állami, megyei, és városi hivatalnokoknak csekély heti részletekben törlesztendő 10—15 éves személyhitelt eszközlök ki.

Mindenféle kölcsön ügyletben szivesen állok rendelkezésére és minden dijazás nélkül szolgálok felvilágositással, utbaigazitással délelőtt 9—12-ig. d. u. 3—6-ig.

Tisztelettel

Faludi Ignácz,

volt takarékpénztári titkár.

Telefon 424 szám. 930.

Építtetők szives figyelmébe!

Van szerencsém a t. építtető közönség szives tudomására hozni, hogy Budapestről, hol több éven át az épitkezés minden terén való gyakorlati kiképzése végett tartózkodtam, s Nagyváradon, mint

épitési vállalkozó,

letelepedtem.

A modern épitési ipar minden terén szerzett bő tapasztalataim képesitenek arra, hogy mélyen tisztelt megbizóim legmagasabb foku igényeit is kielégithessem és ugy pontos, mint becsületes munkával megelégedését kiérdemeljem.

Elvállalok épitési tervezést, valamint kisebb nagyobb épitkezéseket, javitásokat és épületeknek állandóan való jókarban tartását év számra. B. leveleikre személyesen is megjelenek.

Kiváló tisztelettel

Kováts Sándor

okl. épitő-vállalkozó. Hármas-u. 21. szám.

Haász Manó

kézmű- és divatáruháza

NAGYVÁRAD, Zöldfa-u. elején

Ne sajnálja senki a fáradtságot arra, hogy a *most érkezett*

tavaszi ujdonságokat

megtekintse. 971

Az árak meglepő olcsók!

Kérjen csak

Selle & Kary's

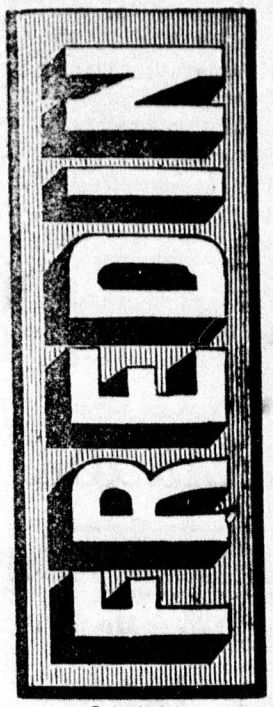

Legjobb

tisztitószer

1048. mindenféle

sárga és **fekete czipőnek.**

Különösen ajánlható

Boxcalfs-, Oscaria-, Chevreaux- és Lackczipőknek

BÉCS, XIII.

GRAEPEL HUGÓ

gép- és rostalemezgyár, malomépitészet

Budapest, V., Váczi-út 40—46.

Uj szabadalmazott

törekrosta vaslemezből,

cséplőgépekhez.

Mult évben kb. 1000 drbet szállitottam.

Legjobb sikerrel kipróbálva.

Ezen rostát bármely cséplőgéphez 14 napi próbára küldöm és visszaveszem, ha nem jobb, mint bármely másfajta törekrosta.

Részletes leirást, mintát és elismerő levélfüzetet minden érdeklődőnek ingyen és bérmentve küldök.

Szabadalmazott

„Pompás"

kombinált gabonatisztitógép, u. n. ördögbocskor-választógép, mely a gabonából mindenféle gazt ördögbocskort és kigyóhagymát kiválaszt.

A veszprémi mezőgazdasági kiállitáson ezüst éremmel kitüntetve.

Egyedüli gép, mely az ördögbocskort és kigyóhagymát teljesen kiválasztja.

Kivánatra árjegyzékkel és tisztitási mintával dijmentesen szolgálok.

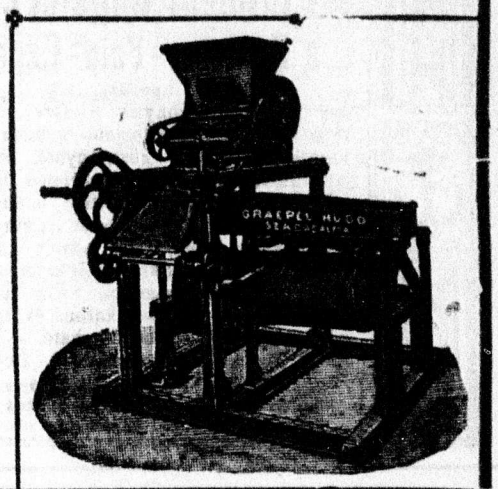

A

„Nagyváradi Hitelbank"

(Kossuth Lajos-utcza 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 évi időtartamra a legolcsóbb kamatláb és a legelőnyösebb feltételek mellett

törlesztéses jelzálogkölcsönöket nyujt,

melyeket a legrövidebb idő alatt folyósit. Kölcsönkérő részről hiteles telekkönyvi kivonat, kataszteri birtokiv és esetleg községi becsü-bizonyitvány mutatandó be. Drágább kamatozásu kölcsönöket bélyeg és illeték-mentesen convertál.

Elfogad betétkönyvecskékre és folyó számlára:

6 hóig elhelyezett összeg után **5%-os** kamatot fizet.

Előnyös feltételek mellett leszámitol **váltókat.**

Értékpapirok, ékszerek és terményekre előleget ad.

Az igazgatóság.

Schicht-szappan

„szarvas" — vagy — „kulcs"

jegygyel

legjobb, legkiadósabb s ennélfogva legolcsóbb szappan. — Minden káros alkatrészektől mentes.

Mindenütt kapható!

!! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht" névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva. !!

DEBRECZENI LAJOS

gőzerőre berendezett gépműhelye
Kolozsvári-utcza 29 43 Nagyvarad

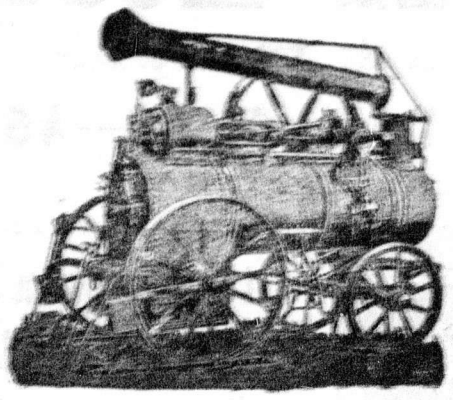

Ajánlom a mai kor igényeinek teljesen megfelelő uj gépekkel berendezett műhelyemet; s ujonnan felépitett gőzcséplőgépeimet, valamint elvállalok bármilyen gépek teljes kijavitását avagy ujonnan átalakitását felelősség mellett; u. m. *járgányokat, petróleum, gáz, benzin, gőzmotorokat, gőzgépeket-gőzcséplőgépeket* és mindenféle gépezeteket.

Készitek mindenféle egyenes és hajlitott tengelyeket s mindenféle esztergályozásokat, vas és réz, öntéseket, csapágyakat megmunkálva, előtt vagy minta után.

Teljesen uj tüzszekrényeket avagy kijavitását s gőzmalom berendezések javitását elvállalom.

Uj villanyvilágitó gépeket (Dinamó) teljesen felszerelve készitek bármilyen nagyságban.

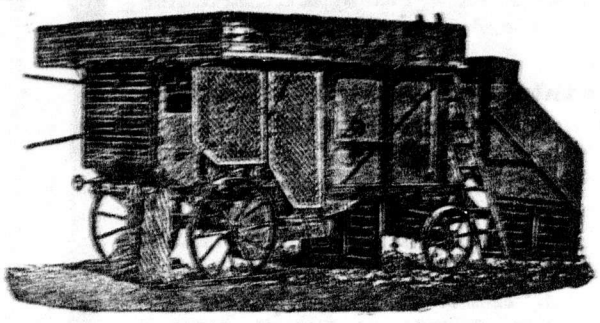

Uj gőzhenger fur gépemmel (czilinder) hengerfurásokat s gépről való leszerelés nélkül vidéken s uj karikákkal együtt pontosan készitek.

Eladók

több 6—8 lóerejü M. Állami vasrámás uj cséplőgépek, 6—8 lóerejü gőzgépek uj használati engedélylyel teljesen üzemképesek felelősség mellett

---

Védjegy: „Horgony".

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pótolta

egy régiónak bizonyult háziszer, mely már több mint 35 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult **köszvénynél**, **csúznál** és **meghűléseknél** helyreállításképpen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisitványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, a mely a „**Horgony**" védjegygyel és a **Richter** czégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben 80 filler, 1 kor. 40 f. és 2 korona és ügyszólván minden gyógyszertárban kapható. — Főraktár: **Török József gyógyszerésznél, Budapesten.**

Richter gyógyszertára
az „Arany oroszlánhoz", Prágában,
Elisabethstr. 5 sz. Mindennapi szétküldés.

Megnyilik e hóban.

Dr. Politzer Jakab

sanatoriuma és vizgyógyintézete

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 7. sz.

Bejáró és bennlakó betegeknek.

Egész éven át nyitva.

Elegáns betegszobák, mérsékelt árak:

Prospektussal és felvilágositással szivesen szolgál.

Az összes vizgyógyászati eljárások.
Külön férfi és női osztály.
Szénsavas fürdők (nauheimi kura), *forrólégfürdők, villanyos fényfürdők, vaslápföld- és ásványfürdők, törpefenyőfürdők. Az összes villanygyógyászati eljárások, villanyos vizfürdők, villanyos négysejtesfürdők. Inhalatiók* dr Bulling szerint, *Massage* és *viboratiós massage, étrendi gyógymódok.*

Dr. Politer Jakab,
az intézet tulajdonosa és vezetője.

Legnagyobb kereskedelmi- és mü-kertészet az országban

a nagyvárad-velenczei

Műkertészeti- és rózsa-telep

Kertészeti-telep:
NAGYVÁRAD-VELENCZE, 194. SZÁM.
Helyi és megyei telefon összeköttetés

Sürgöny-czim:
Műkertészeti-telep Nagyvárad.

Virág-csarnok:
NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA (Bazár-épület.)
Telefon összeköttetés.

CSOKROK

menyasszonyi, koszoruleányi, báli vagy bármely alkalmi, szép berlini papirtartóval 1 forinttól 3 forintig — Csokrok a legfinomabb kivitelben, finom selyemtartókban, rózsa és kaméliából 8 forinttól 12 forintig, ami azelőtt 15—20 forintba került. Csokrok a legnagyobb mintájuak, legujabb párisi minta szerint a legfinomabb selyem, csipke és atlasz tartókkal 18—25 forint, ezelőtt 40—50 forintba került.

Élő virágokból:

Koszoruk, igen szép, tartós zöldek és szép virágokból diszitve 1—3 forintig. — **Babérkoszoruk**, ovál vagy kerek alakban, igen szép virágokból diszitve 2—5—10 forintig. — **Ficus Magnolia koszoruk**, a legnagyobb mintájuak, a legértékesebb és legfinomabb virágok és pálmalombokkal diszitve 10—25 forintig, ami ezelőtt 35—40 forintba került. A fent irt összes kertészeti tárgyak müvirágból 20%-al olcsóbban készittetnek. **100.000 drb. nemes rózsa.** Alacsony törzsü gyöknemes (vurczellecht) darabja 20 kr., 100 darab 18 forint. — Magas törzsü rózsa 3—5 lábig, 1 drb 40 kr., 100 darab 35 forint. — **100.000 drb. legnemesebb gyümölcsfa** gyönyörü szép koronás fák, melyek már a következő évben teremnek, darabja 35 kr, 100 drb. 35 frt

Szöllő-oltványok: az összes eddig ösmert legjobb fajokból összeállitva, 12 borfaj és 12 lugas és csemege faj, melyekről faj és árjegyzék kivánatra azonnal bérmentve küldetik.

Farkas József mükertész

a várad-velenczei mű- és rózsatelep tulajdonosa Nagyváradon.

ÉRDEKEL MINDENKIT,

hogy mily előnyö sen lehet vásárolni **Klein Menyhért** **jóhirű divatáru üzletében** Szt. László-tér, holdas templom mellett, hova naponta érkeznek szebbnél szebb ***tavaszi costüm pongyola,*** és ***blous kelmék, cosmanosi Dalem, creton***, és ***zephir*** ujdonságok, ***Schroll siffon creàsi vásznak*** és házi berendezéshez szükséges áruk, melyeket minden versenyt kizáró árban árusit.

Uj rendszerü egység áraim:

120 czm. széles gyapju pongyola és blous kelmék 58—83—115 kr
140 » » » angol costüm kelme 96—118—135 kr
Czérna és silk zefir nagy választékban — — — 11 és 19 kr
Cosmanosi Delin, Volin — — — — — — — — 27—33—36 kr

TELEFON 584. **Tavaszi árjegyzék ingyen**

Diószeghi István

órás és ékszerész

Nagyvárad, Teleki-utcza

Elvállal:

órákat, ékszereket

javitás végett.

Jutányos és lelkiismeretes kiszolgálás.

Óra és ékszer raktár.

Budapesti fogtechnikus Nagyváradon.

FOGAK

törhetetlen Vulkaint fogsorokat és szájpadlás nélküli müfogakat készit kezesség mellett.

SZÉKELY KAROLY

975. fogtechnikus,

Nagyvárad Szanlszló (Apolló)-utcza 15. sz.

Nagyvàradváros

VILLAMOS MŰVE

értesiti a n. érd. közönséget, hogy **izzólámpa körtéket** tart raktáron 3. l gfeljebb 3·4 watt fogyasztással gyertyánként, melyek legolcsóbb áron kaphatók **A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér**, homályos (matt), szines fényképész lámpák és mindennemü izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell áron kerülnek eladásra. Ugyanott kaphatók **nernst-lámpák** és **osmium-lámpák** gyergyánként 1·5 watt fogyasztással.

Csillárok, ivlámpák és villamosmotorok eredeti gyári árak mellett.

kaphatók. A villamos mü igazgatósága elvállalja

villamosvilágitási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővitését, átalakitását, javitását, ivlámpák kezelését, hozzávaló szénpálczák szállitását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett

Nagyobb megrendeléseknèl megfelelő engedmény. Költségvetések ingyen.

A nagy elárusitás megkezdődött

a Zöldta-utczán.

Megvettük a

SZABÓ TESTVÉREK

mindkét rőfös vászon és rövidáru üzletét az egyik a *Zöldfa sörcsarnok mellett* a másik a *Zöldfa kávéházzal szemben*, a mai naptól a

nagy elárusitás megkezdődött.

Tisztelettel **KOVACS L. és TÁRSA.**

Vidéki és helybeli telefon 63.

NÁDOR HENRIK és TÁRSA czipő nagyraktára

NAGYVÁRADON, Kereskedelmi-palota.

Van szerencsénk a n. é. vevőközönséget tisztelettel értesiteni, miszerint a tavaszi idényre megerkeztek kitünő minőségü női-, férfi- és gyermek-czipők óriási választékban, feltünő olcsó **szabott árak** mellett kaphatók csakis

Nádor Henrik és Társa kizárólagos czipő nagyáruházában

(Nagypiacz-tér Kereskedelmi-palota.)

Vidéki és helybeli telefon-rendelések a legpontosabban eszközöltetnek.

Szolid kiszolgálás. Szabott árak.

Gazdaközönség szives figyelmébe!

Mindenféle növényvegyvisek és az ELŐPATAK-vis forraktára Biharvármegye részére.

M. kir. államilag ellenőrzött csiraképes

luczerna, lóhere

réva és veteménymagvak előnyös árakban beszerezhetők

Maár és Szabó

fűszer-, bor-, és csemege üzletében

Nagyvárad, Fő-u.

(Moskovits-palota.)

Vidéki megrendelések gyorsan eszközöltetnek.

Kiváló tisztelettel:

Maár és Szabó.

Naponta friss tea-, vaj, Pogsonyi dics, makos patkó és Kugler-féle mignon aitemenye.

Mindennemü Sajt, Hal és csemegeárukban — — — nagy választékban. — — —

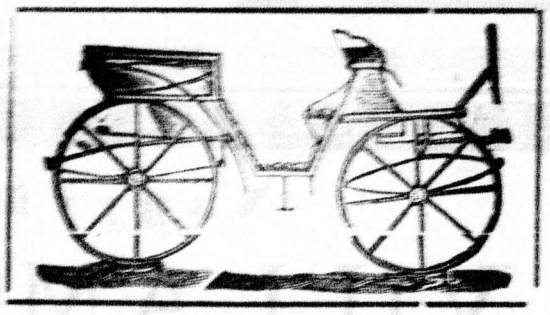

Értesités!

Tisztelettel értesitjük a n. é. közönséget, hogy a **Bodánszky Lipót-féle** (Szilágyi Dezső-utcza, dr. Adorján ház mellett) 30 év óta fenálló **kocsigyárat átvették** s ezt saját személyes felügyeletünk mellett **Bodánszky Lipót utódai** czég czimjegyzésén tovább vezetjük.

Raktáron tartunk mindenféle uj kocsikat, u. m.: **fedeles, fedeletlen, üveges, landauer, landonet, Esterházy, bordás, paszket, kucsir, magánhajtó, sandaufer** és még többfélét.

Elvállalunk mindenféle javitásokat, ugy mint **kerékgyártó, kovács, szatler, fényező** munkát leggyorsabban elkészitve.

Régi kocsikat javitunk és egészujra is kicserélünk.

Külön lóvasaló osztály, mely a czég egyik okleveles tagja felügyelete alatt van.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, vagyunk tisztelettel:

BODÁNSZKY LIPOT czég utódai.

Tanulók felvétetnek fizetés mellett.

Lőrincz Mór Nagyvàrad, Szt. Jànos-u. elején.

Ajánlja nagyválasztéku solingeni, angol és svéd aczél áruit u. m.: önberetva, rendes beretva, haj- és szakál-vágó gépek, zsebkések, konyhakések, szöllőojtó és kerti kések, venyigemetsző ollók, női kézimunka ollók, beretva fenő szijak, kövek minden minőségben és mérsékelt árakért. **Borbély felszerelések eredeti gyári árban.**

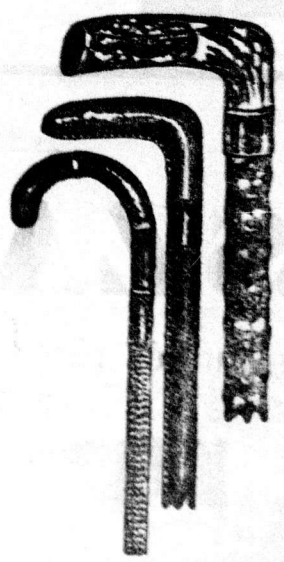

Utazókofferek, sétabotok, kuglibábok és golyók **nagy választékban.**

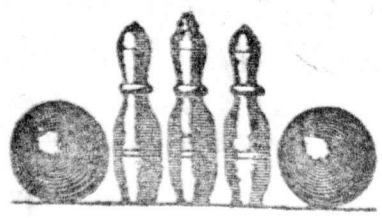

Nyomatott a Szent László-nyomdában Nagyváradon.